

شکاف دیجیتالی

فرصت دیجیتالی

دفتر هماهنگی گروه‌های مطالعاتی
بهمن ماه ۸۳

تحول بسیار اساسی گذرا از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی که در نتیجه دسترسی به فن آوریهای اطلاعات و ارتباطات بوجود آمده، دگرگونی ژرفی را در زمینه های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جوامع بوجود آورده تا جاییکه قرن بیست و یکم بنام قرن اطلاعات و ارتباطات نامگذاری شده است.

از دیگر سو نامتوازن بودن دسترسی به فن آوریهای فوق در جوامع مختلف و طبقات اجتماعی متفاوت باعث بوجود آمدن فاصله بین جوامع و طبقات گردیده که در اصطلاح به شکاف دیجیتالی موسوم گردیده است.

اتحادیه بین المللی مخابرات (ITU) که مسئولیت تدوین مقررات، استانداردسازی، هماهنگی و توسعه مخابرات بین المللی را بر عهده دارد از دهه پایانی قرن بیستم و همزمان با تحولات فوق علاوه بر انجام وظایف یادشده، برنامه ریزی در جهت کاهش شکاف دیجیتالی و کمک به کشورهای در حال توسعه در این زمینه را نیز بر عهده گرفته است.

اهمیت موضوع و گستردگی طیف بخش های تاثیر پذیر از تحول فوق تفکر تاسیس مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی را در کنفرانس سران مختار ITU در سال ۱۹۹۸ پایه ریزی نمود که منجر به صدور قطعنامه و ارائه پیشنهاد به سازمان ملل در این زمینه گردید.

تاسیس مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS) با هدف بررسی راهکارها و تدوین راهبردهای لازم در جهت کاهش شکاف دیجیتالی و دعوت از کلیه نهادهای وابسته به سازمان ملل جهت مشارکت در این فرآیند و بر مبنای قطعنامه شماره A/RES/56/183 مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تاریخ ۲۱ دسامبر ۲۰۰۱ تصویب گردید.

ساختار ITU بر اساس همکاریهای بین المللی

اتحادیه بین المللی مخابرات وظایف و اهداف خود را در سه بخش ارتباطات رادیویی، استانداردسازی مخابرات و توسعه مخابرات سازماندهی و مدیریت می نماید. در هر بخش عناصر زیر جهت اتخاذ تصمیمات لازم و صدور قطعنامه های مربوطه، ارائه مشورتها و رهنمودهای لازم به مدیران دفاتر سه گانه و دیگر عوامل موثر در انجام فعالیت ها و انجام مطالعات و بررسیهای لازم و تهیه توصیه نامه های مربوطه وجود دارند:

- کنفرانسها و مجامع جهانی

- گروههای مشورتی

- گروههای مطالعاتی

کنفرانس جهانی توسعه مخابرات (WTDC)

تفکر تشکیل و برگزاری کنفرانس توسعه جهانی مخابرات (WTDC) و تاسیس دفتر توسعه مخابرات BDT در ساختار جدید ITU در کنفرانس فوق العاده سران مختار سال ۱۹۹۲ (ژنو) پایه ریزی و تصویب اولین جلسه این کنفرانس در سال ۱۹۹۴ در بوئنوس آیرس برگزار گردید. این کنفرانس که هر چهار سال یکبار برگزار میگردد یکی از مهمترین رویدادهای ITU و بالاترین مرجع تصمیم گیری در بخش توسعه مخابرات می باشد که در رابطه با توسعه مخابرات در سطح جهان بویژه در کشورهای در حال توسعه نقش موثر و مفیدی را ایفا می نماید.

اهداف کنفرانس جهانی توسعه مخابرات (WTDC-02)

آخرین کنفرانس جهانی توسعه مخابرات (WTDC-02) که در مارس سال ۲۰۰۲ در استانبول برگزار گردید فعالیت های خود را بر اساس دستور کار تهیه شده و با تمرکز ویژه بر راهکارهای لازم در جهت کاهش شکاف دیجیتالی شروع و با تصویب قطعنامه ها و توصیه نامه های مقتضی و تهیه برنامه کاری دوره مطالعاتی جدید و هم چنین تهیه طرح عملیاتی کنفرانس و صدور بیانیه به کار خود خاتمه داد.

طرح عملیاتی کنفرانس استانبول

طرح عملیاتی کنفرانس استانبول فرصتی برای کشورهای در حال توسعه بوجود می آورد که شکاف دیجیتالی را تبدیل به فرصت دیجیتالی نمایند. پل بر روی شکاف دیجیتالی بمعنی تدارک دسترسی به فن آوریهای اطلاعات و ارتباطات (ICTs) و ارتقاء استفاده از آنها می باشد. بنحویکه تمام بخشهای جامعه بتوانند فرصتهای دسترسی به

جامعه اطلاعاتی را بدست آورند. فرصتهای دیجیتال نه تنها بعنوان نیرو محرکه ای برای رشد اقتصادی، بلکه بوجود آورنده امکان پیشرفت در زمینه های اجتماعی، آموزشی و پزشکی نیز می باشد.

طرح عملیاتی استانبول یک دستورالعمل فراگیر بوده که کشورهای در حال توسعه را در یکارگیری شبکه ها، و سرویسهای ICT بطور منصفانه و پایدار قادر خواهد ساخت. هسته مرکزی طرح عملیاتی استانبول شامل پنج برنامه می باشد که بایستی توسط اتحادیه بین المللی مخابرات (ITU) و دفتر توسعه مخابرات (BDT) اجرا شوند.

پنج برنامه بشرح زیر می باشد :

* برنامه اول: اصلاح مقرراتی

برنامه اصلاح مقرراتی بر روی ابزار عملی و منابع برای تدوین کنندگان مقررات در جهت توسعه فن آوری اطلاعات و ارتباطات ملی، دسترسی و استفاده از اهداف سرمایه گذاری مطمئن و مطمئن ساختن دسترسی عام به (ICTs) تمرکز یافته است.

* برنامه دوم : فن آوریها و توسعه شبکه مخابرات/ ICT

برنامه توسعه شبکه مخابرات / ICT و فن آوریها، کشورهای در حال توسعه را در مهاجرت به نسلهای جدید فن آوریها شامل موبایل، پخش، مدیریت طیف فرکانس، پروتکل اینترنت و مولتی مدیا با یکارگیری فن آوری مناسب جدید در توسعه شبکه های مخابرات/ ICT کمک مینماید.

* برنامه سوم : E-Strategies و سرویسهای الکترونیکی و کاربردهای آن

این برنامه اجرای شبکه ها و کاربردهای مبتنی بر پروتکل اینترنت (IP) در زمینه دولت، بهداشت، تحصیلات، تجارت، کشاورزی و بخشهای دیگر را فراهم نموده و منافع اجتماعی و اقتصادی ICTs را برای کلیه آحاد جامعه گسترش خواهد داد.

*برنامه چهارم : اقتصاد و دارائی، شامل قیمت و تعرفه ها
این برنامه کشورهای در حال توسعه را جهت آماده شدن برای فعالیت در یک محیط رقابتی که هدف آن گذر از سرمایه گذاری دولتی به سرمایه گذاری بخش خصوصی می باشد کمک نموده و همچنین راهنمائیهای لازم جهت تجزیه و تحلیل اقتصادی، سیاستهای مالی و استراتژیهای که بوجود آورنده قیمت پایین تر برای مصرف کننده نهائی می باشد را فراهم می نماید.

*برنامه پنجم : ظرفیت سازی نیروی انسانی
این برنامه کشورهای در حال توسعه را در جهت تقویت ظرفیت سازمانی، حقوقی و نیروی انسانی از طریق مدیریت و توسعه منابع انسانی کمک نموده و آنها را به مرحله سیاستگذاران و تدوین کنندگان مقررات که قادر به طراحی و اجرای سیاستها در افزایش دسترسی و استفاده از ICT می باشند خواهد رساند.
طرح عملیاتی کنفرانس علاوه بر برنامه های فوق شامل فعالیتهای گروههای مطالعاتی ITU-D و نحوه عمل آنها نیز میگردد.
طرح عملیاتی کنفرانس استانبول همچنین به نیازهای کشورهای کمتر توسعه یافته توجه داشته و کمک های موثر به ۱۲ کشور کمتر توسعه یافته را هر دو سال یکبار در جهت توسعه مخابرات و ICT فراهم مینماید.

بطور کلی طرح عملیاتی استانبول شامل ۴ بخش می باشد:

بخش اول) همکاری بین اعضا، شامل کنفرانسهای جهانی توسعه مخابرات (WTDCs)، کنفرانسهای منطقه ای توسعه مخابرات، گروههای مطالعاتی و گروه مشورتی توسعه مخابرات (TDAG) می باشد.

بخش دوم) برنامه های پنجگانه طرح عملیاتی بشرح مندرج در فوق

بخش سوم) دو فعالیت متقاطع در جهت حمایت از برنامه های پنجگانه و گروههای مطالعاتی، یکی آمار و اطلاعات در ICT و دیگری ارتقاء و مشارکت که هر دو فعالیت برای توسعه پایدار ICT مهم می باشند.

بخش چهارم) موارد ویژه : جنسیت، جوانان، مردم بومی، بخش خصوصی و کشورهای کمتر توسعه یافته.

اعلامیه کنفرانس استانبول

- پیاده سازی طرح عملیاتی کنفرانسهای بوئنس آیرس و والتا باتلاش کلیه اعضا باموفقیت بالائی همراه بوده است.
  - شکاف دیجیتالی بایستی کاهش یابد و این مورد میتواند برای کشورهای تبدیل به یک موقعیت شود، نه تنها در جهت باریک تر نمودن این شکاف بلکه در جهت بوجود آوردن شرایطی برای استفاده حداکثر از پیاده سازی سرویسهای جدید و کاربردهای آنها و تسریع در توسعه کلی شبکه.
  - فن آوریهای جدید اثرات مثبتی در توسعه مخابرات و کاهش فاصله نه تنها بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، بلکه بین مناطق روستائی و شهری و مناطق توسعه یافته و در حال توسعه در یک کشور دارند.
  - زیرساخت جهانی اطلاعاتی (GII) و جامعه جهانی اطلاعاتی (GIS) بایستی توسط تمام ملل بویژه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مورد توجه قرار گیرد.
  - مخابرات بعنوان یکی از اساسی ترین اجزاء توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می باشد. مخابرات باعث تحرك جامعه و اقتصاد جهانی گردیده و زندگی ما را با سرعت تغییر داده و درک بهترین مردم جهان را ارتقاء می بخشد.
  - همگرایی مخابرات و کاربردهای اطلاعات و مولتی مدیا چشم انداز جدیدی را برای بخش توسعه مخابرات گشوده است، همچنین فرصتهائی را برای کاربردهای آموزش الکترونیکی، بهداشت الکترونیکی، تجارت الکترونیکی و... بوجود آورده است.
- ضمناً دسترسی عام به ICTs بعنوان یک راه حل کلیدی برای موفقیت اقتصادی محسوب میگردد.
- اصلاح ساختار با مشارکت بیشتر بخش خصوصی و ایجاد رقابت باعث توسعه مخابرات خواهد شد. جامعه اطلاعاتی و محیط جدید مخابراتی کسب مهارتهای لازم را برای سیاستگذاران، تدوین کنندگان مقررات و اپراتورها ایجاب مینماید.

- دولتها در توسعه مخابرات نقش کلیدی ایفا مینمایند و بوجود آوردن محیط و شرایط مناسب برای دسترسی به سرویسهای پایه ای برای تمام افراد تا کید میگردد.
- ITU-D, ITU نقش ویژه ای در تقویت راههای ارتباطی از طریق همکاری موثر با دیگر سازمانهای بین المللی، زیر منطقه ای و هسته هائی که در رابطه با توسعه ICTs و سرویسها فعالیت مینمایند، بمنظور تهیه چارچوب مورد نیاز توسعه سرویسها و کاربردها دارند.
- BDT بایستی مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای ITU-D را تقویت نماید. همچنین BDT بایستی تسهیلات لازم برای همکاری بین بخش خصوصی و بخش دولتی در کشورهای در حال توسعه را فراهم نماید.
- موسسات سرمایه گذاری جهانی، منطقه ای و ملی به سرمایه گذاری در بخش مخابرات سفارش میگردند. ITU بایستی دارای رابطه قوی با این موسسات باشد.
- کنفرانس WTDC-02 توجه کلیه اعضاء کشوری و بخشی ITU را به تهیه و تدارک لازم برای مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS) که در سال ۲۰۰۳ در ژنو و در سال ۲۰۰۵ در مراکش برگزار خواهد شد، جلب مینماید.
- ITU-D بایستی حمایت از مجمع جوانان را ادامه داده و توجه و قابلیتهای جوانان را در زمینه ICT ترقی دهد.
- برنامه های پیش بینی شده در طرح عملیاتی میتواند بعنوان ابزاری در کاهش شکاف دیجیتالی بکار رود.
- **اصلاح مقرراتی:**
- تهیه و تدوین سیاستها، قوانین و مقررات در جهت توسعه پایدار، دسترسی و استفاده از مخابرات شامل بخش فن آوریهای اطلاعات و ارتباطات (ICT)
- فن آوریها و توسعه شبکه مخابرات/ ICT
- حداکثر استفاده از فن آوریهای جدید مناسب در توسعه مخابرات / فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)
- **e-strategies و سرویسهای الکترونیکی و کاربردهای آن**

استفاده از ICTs و شبکه های مخابراتی جهت ارتقاء دسترسی و استفاده امن، قیمت مناسب و دارای منافع اجتماعی - اقتصادی از سرویسهای ارزش افزوده ICT در جهت کاهش فاصله دیجیتالی، بهبود کیفیت زندگی، دسترسی به سرویسهای بهداشت و درمان، آموزش از راه دور و دسترسی به سرویسهای عام با در نظر گرفتن نیازها و شرایط مناطق دورافتاده و در حال توسعه.

▪ اقتصاد و دارایی، شامل قیمت ها و تعرفه ها

تهیه و اجرای سیاستها و استراتژی های مناسب مالی برای شرایط اقتصادی، شامل قیمت هزینه گرا، با نگرشی بردسترسی منصفانه به سرویسهای بدیع و جدید.

▪ ظرفیت سازی نیروی انسانی

تقویت ظرفیت نیروی انسانی و سازمانی از طریق فعالیتهای توسعه و مدیریت منابع انسانی، در جهت تسهیل گذر بدون اشکال به محیط مخابراتی جدید و ICT موجود. در نهایت امید است با اجرای طرح عملیاتی، تمام افراد بشر، بویژه کشورهای کمتر توسعه یافته از سرویسها و فن آوریهای اطلاعات و ارتباطات بنحویطلوب بهره مند گردیده و در نتیجه شکاف دیجیتالی تبدیل به فرصت دیجیتالی گردد.

برنامه های ITU-D و فعالیت های مرتبط با بخش خصوصی در طرح عملیاتی ۲۰۰۵

فعالیت های اصلی در ارتباط با بخش خصوصی در زمینه های زیر خواهد بود:

۱_ فعالیت های مربوط به توسعه منابع انسانی

۱-۱_ برگزاری سمپوزیوم جهانی در ارتباط با توسعه منابع انسانی

۱-۲_ موافقت نامه های آموزشی

۱-۳_ کارگاههای آموزشی

۲_ فعالیت های پروژه ای توسعه منابع انسانی

۱-۲_ مراکز آموزش عالی

۲-۲_ مرکز آموزش E-Learning

۲-۳_ مراکز آموزش اینترنت

۴-۲_ مراکز اطلاعاتی و آموزشی e-community. اظهار نظر فنی و مشاوره در ارتباط

با:

سیاستهای مخابراتی، اطلاع رسانی فن آوری، موارد مقرراتی، مدیریت راهبردی، مدیریت فرکانس، مهندسی شبکه و سرویسهای الکترونیکی

- ۴_ تهیه شاخص های ICT و نشانه گذارهای مربوطه
۵_ اجرای پروژه های ICT با مشارکت بخش خصوصی

برنامه های توسعه نیروی انسانی

برنامه های مشترک توسعه منابع انسانی برای تمام مناطق براساس نیاز توسط گروه کاری مربوطه بشرح زیر تعیین گردیده است:

- اشتراك پایگاههای [اطلاعاتی در زمینه سیاستهای نیروی انسانی، برنامه های] آموزشی و کاربردهای ICT

- تعیین نیازهای تدوین کنندگان مقررات در هر کشور و در نظر گرفتن شرایط محلی

- حمایت مستمر از اجرای سیاستها و مقررات

- تهیه دوره های آموزشی برای تدوین کنندگان مقررات و بخش خصوصی در رابطه با چارچوب های مقرراتی و حقوقی و ظرفیت سازی نیروی انسانی شامل فن آوریهای جدید، مهاجرت از شبکه های سنتی جبهه شبکه های نسل آتی، اتصال متقابل، مدیریت فرکانس، اینترنت و... از طرف ITU/BDT

- تهیه دوره های آموزشی از طرف ITU/BDT در ارتباط با تامین نیازهای دسترسی عام و سرویس عام

- در برنامه های آموزشی بایستی جوامع روستایی، زنان و جوانان مورد توجه ویژه قرار گیرند.

- ITU/BDT بایستی در جهت آگاهی جوانان و زنان و توسعه برنامه های آموزشی معین در ارتباط با کاربردهای ICT و استفاده آن در مناطق مختلف اقدام نماید.

تدارک برگزاری کنفرانس جهانی توسعه مخابرات سال ۲۰۰۶ (WTDC-06)

بر اساس تصمیمات اجلاس قبلی گروه مشورتی توسعه مخابرات TDAG و حمایت از پیشنهاد مدیر دفتر توسعه مخابرات در ارتباط با کنفرانس جهانی توسعه مخابرات آتی (WTDC-06) مبنی بر اینکه تمام مدارک پیشنهاد شده توسط دبیرخانه ITU بایستی قبل از ارسال به کنفرانس توسط گروه مشورتی توسعه مخابرات مورد رسیدگی قرار گیرد. ضمناً TDAG توصیه های زیر را ارائه نمود:

۱- مدت زمان ۶ تا ۱۷ مارچ ۲۰۰۶ زمان مناسب برای برگزاری کنفرانس جهانی توسعه مخابرات آتی پیشنهاد می گردد.

۲- يك گروه كاري مورد حمايت TDAG پيش نويس دستوركار كنفرانس را ملاحظه وتوسط مدير دفتر توسعه مخابرات به شوراي ITU در سال ۲۰۰۴ ارائه نمود.

۳- مدير دفتر توسعه مخابرات پيشنهاده يا ۶ جلسه مقدماتي رابه شورا ارائه مي نمايد. متعاقب آن براساس تصميمات شوراي ITU مقرر گرديد كنفرانس جهاني توسعه مخابرات آتي از تاريخ ۷ لغايت ۱۵ مارچ ۲۰۰۶ در دوحه قطروياتوجه به دعوت حكومت قطر برگزار گردد.

شورا هم چنين تصويب نمود كه پيش نويس دستوركار توسط گروه كاري مربوطه TDAG تهيه گردد.

فعاليت هاي مقدماتي منطقه اي براي كنفرانس (WTDC-06)

برمبناي قطعنامه شماره ۱۲۲۸ شوراي ITU تعداد ۶ جلسه مقدماتي در سطح مناطق بشرح زير برگزار خواهد شد:

- جلسه مقدماتي براي اروپا در تاريخ ۱۹ لغايت ۲۱ اپريل ۲۰۰۵ در بخارست - روماني
- جلسه مقدماتي براي كشورهاي عربي از تاريخ ۱۶ لغايت ۱۸ مي ۲۰۰۵ در الجزيره
- جلسه مقدماتي براي آسيا - اقيانوسيه از تاريخ ۱۵ لغايت ۱۷ ژوئن در هانوي - ويتنام
- جلسه مقدماتي براي آفريقا از تاريخ ۵ تا ۷ جولاي ۲۰۰۵ ابوجا - نيجريه
- جلسه مقدماتي براي آفريقا از تاريخ ۹ تا ۱۱ آگوست ۲۰۰۵ ليما - پرو
- جلسه مقدماتي براي كشورهاي مستقل مشترك المنافع (CCIS) از تاريخ ۱۴ لغايت ۱۶ اكتوبر ۲۰۰۵ مسكو- روسيه

دستوركار كنفرانس آتي توسعه مخابرات

در جلسات مقدماتي مناطق مختلف دستوركار كنفرانس براساس نياز و اولويت هاي اعضاي دولتي هر منطقه كه در جلسات مورد بحث وموافق قرار خواهد گرفت تهيه خواهد شد. برمبناي دستوركار، دبیرخانه مسئول تهيه مدارك زير خواهد بود:

- توسعه ICT در هر منطقه
- ارزيابي اجرائي طرح عملياتي كنفرانس استانبول در هر منطقه
- موارد وموضوعات در اولويت براي مناطق مختلف
- ابتكارات و پروژه هاي منطقه اي

روش تهیه و بروزرسانی طرح عملیاتی چهارساله (ITU-D)

براساس ماده قانونی ۱۸ از اساسنامه ITU ، دفتر توسعه مخابرات (BDT) مسئول تهیه طرح عملیاتی چهارساله شامل الزامات مالی و فعالیت هایی که بایستی توسط دفتر حمایت از بخش توسعه مخابرات بعمل آورده بود بر مبنای ماده قانونی 17A این اساسنامه گروه مشورتی توسعه مخابرات (TDAG) مسئول بررسی و اصلاح آن در صورت نیاز جهت تصویب در شورای ITU میباشد.

اصول عمومی

- ۱- طرح عملیاتی چهارساله اهداف ITU-D در طرح راهبردی برای اتحادیه را تامین خواهند نمود.
- ۲- طرح عملیاتی چهارساله شامل جزئیات طرح و برنامه برای سال اول و کلیات برای سالهای دوم ، سوم و چهارم است.
- ۳- فرآیند طرح عملیاتی بر مبنای اصول زیر استوار می باشد:
  - تمرکز بر موارد توسعه بادیگاه راهبردی
  - جلوگیری از بخش نگری بویژه در سطح کشوری
  - تامین مشارکت در پروژه ها و فعالیت های درازمدت
  - استفاده حداکثری از تجارب و تخصص BDT در اجرای پروژه ها، برنامه ها و فعالیت ها
  - ۴- فرآیند طراحی بر مبنای کارگروهی خواهد بود
  - ۵- طرح عملیاتی (۲۰۰۸-۲۰۰۵) بر مبنای موارد زیر خواهد بود:
    - طرح راهبردی ITU-D که توسط کنفرانس سران مختار مراکش در سال ۲۰۰۲ تأیید گردیده است.
    - تصمیمات، قطعنامه ها و توصیه نامه های کنفرانس سران مختار مراکش (۲۰۰۲)
    - برنامه ها، فعالیت ها و ابتکارات طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (IsAP)
    - قطعنامه ها و توصیه نامه های صادره در کنفرانس جهانی توسعه مخابرات (استانبول ۲۰۰۲)
    - درخواست های معین از طرف کشورها برای دریافت کمک ITU و BDT

- ۶- طرح عملیاتی (۲۰۰۵-۲۰۰۸) براساس قطعنامه شماره ۷۲ کنفرانس سران مختارمراکش (۲۰۰۲) تهیه گردیده است.
- ۷- طرح عملیاتی (۲۰۰۵-۲۰۰۸) اهداف برنامه ها، پروژه ها و ابتکارات بعنوان نتیجه ای از بررسی و تحلیل اخذ شده از کشورها توسط دفاتر منطقه ای را ارائه می نماید.
- ۸- طرح عملیاتی (۲۰۰۵-۲۰۰۸) پروژه ها و فعالیت های مورد نیاز جهت تامین اهداف تعیین شده وهم چنین منابع مالی مورد نیاز آنها رامعین می نماید.
- ۹- در طرح عملیاتی ممکنست يك پروژه توسط بودجه ITU (بعنوان مثال پروژه های طرح عملیاتی استانبول) تامین اعتبار شود و یاممكنست از بودجه خارجي ومشاركت بخش خصوصي اعتبار مورد نیاز تامین گردد.
- ۱۰- حداقل ۱۵% بودجه طرح عملیاتی کنفرانس استانبول بایستی جهت اجرای پروژه های آینده (پروژه های جدید، ادامه پروژه های موجود و...) در نظر گرفته شود.
- ۱۱- تهیه طرح عملیاتی از وظایف دفتر توسعه مخابرات BDT میباشد و در این رابطه تعامل بین دفاتر منطقه ای و دفتر مرکزی در فرآیند طراحی مورد نیاز میباشد.
- ۱۲- نقاط تماس کشورها در ارتباط نزدیک با دفاتر منطقه ای میتواند نسبت به ارائه پیشنهاد از آن طریق و ارسال آن به دفتر مرکزی و تأیید آن توسط مدیر دفتر توسعه مخابرات اقدام نمایند.

طرح عملیاتی ۲۰۰۵-۲۰۰۸

طرح عملیاتی ۲۰۰۵-۲۰۰۸، ITU-D بعنوان برنامه چهار ساله بر مبنای ماده قانونی ۱۸ از اساسنامه ITU و آخرین اصلاحات مربوطه در کنفرانس سران مختار مراکش در سال ۲۰۰۲ تهیه گردیده است.

این طرح بر اساس طرح راهبردی ITU-D که بوسیله کنفرانس سران مختار مراکش تصویب گردیده و تصمیمات، قطعنامه ها و توصیه های آن کنفرانس در ارتباط با طرح عملیاتی کنفرانس استانبول و برنامه ها وهم چنین قطعنامه ها و توصیه های کنفرانس استانبول تهیه گردیده است.

بودجه دو ساله طرح عملیاتی ۲۰۰۴-۲۰۰۵ در جلسه سال ۲۰۰۲ شورای ITU به مبلغ ۱۲،۲۷۵،۰۰۰ فرانک سوئیس برای فعالیت ها تصویب گردید.

ساختار طرح عملیاتی ۲۰۰۵-۲۰۰۸

این طرح عملیاتی از بخش های زیرتشکیل گردیده است:
قسمت ۱- شامل اهداف سالانه برای سالهای ۲۰۰۵، ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ هم چنین پروژه های مندرج در طرح عملیاتی کنفرانس استانبول
قسمت ۲- شامل ریز طرح عملیاتی برای سال ۲۰۰۵ و سال اول برنامه چهارساله. توضیح اینکه در سال دوم، برنامه مورد بررسی و تجدیدنظر قرار خواهد گرفت و برای چهار سال بعد تدوین خواهد شد لذا طرح عملیاتی تجدیدنظر شده سالهای دوم، سوم، چهارم و پنجم را شامل خواهد شد.

فعالیت های طرح عملیاتی برای سال ۲۰۰۵ به ۵ بخش تقسیم بندی میگردد. بخش های ۱، ۲ و ۳ از ساختار طرح عملیاتی کنفرانس استانبول تبعیت می نماید. بخش ۴ پروژه های طرح عملیاتی کنفرانس استانبول و فعالیت های وابسته به آن که بایستی در سال ۲۰۰۵ اجرا گردد را شامل میشود.
بخش ۵ از قسمت دوم فعالیت هایی که بایستی تحت عنوان پروژه های مازاد مخابراتی اجرا شود را ارائه می نماید.

اهداف کلی سالانه برای سالهای ۲۰۰۵، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸

بخش ۱ : برنامه های همکاری شامل موارد زیر:

- کنفرانس جهانی توسعه مخابرات
- کنفرانسهای منطقه ای توسعه مخابرات
- گروه مشورتی توسعه مخابرات (TDAG)
- گروههای مطالعاتی

بخش ۲A: برنامه ها شامل موارد زیر:

- تجدید ساختار مقرراتی
- توسعه فن آوریها و شبکه های مخابراتی
- کاربردهای e-services و e-strategies
- موارد اقتصاد و مالی شامل قیمت ها و تعرفه ها
- ظرفیت سازی نیروی انسانی
- برنامه ویژه برای کشورهای کمتر توسعه یافته

بخش ۲B : فعالیت ها شامل موارد زیر:

- آمار و اطلاعات مخابرات/ICT

- مشارکت و ارتقاء

بخش ۲C: ابتکارات ویژه شامل موارد زیر:

- ابتکارات بخش خصوصی

- موارد جنسیتی

- ابتکارات جوانان

- کمک به افراد ناتوان

پروژه های طرح عملیاتی کنفرانس استانبول

پروژه هایی که براساس طرح عملیاتی کنفرانس استانبول و فعالیت های درازمدت برای فاصله زمانی ۲۰۰۸-۲۰۰۴ شامل پروژه هایی که توسط منابع خارجی و شرکتهای مخابراتی تامین بودجه میگردد، بشرح زیرتعریف و تعیین گردیده اند:

AMS 1.01 - پروژه منطقه ای برای اتصال

MUL 1.02 - توسعه منابع انسانی برای مزایای راهبردی

MUL 1.03 - جوانان

AMS 1.04 - پروژه ظرفیت سازی نیروی انسانی

AMS 1.05 - پروژه منطقه ای درارتباط باافرادناتوان

AMS 1.06 - جامعه اطلاعاتی درمناطق روستائی آمریکای مرکزی

AMS 1.07 - دسترسی باندپهن به اینترنت درکشورهای Andean

AMS 1.08 - تقویت مدیریت طیف فرکانس درآمریکای جنوبی

ARB 1.09 - ارتقاء مدیریت طیف فرکانس درمنطقه عربی

ASP 1.10 - ایجاد محیط سیاست گذاری , حقوقی, مقرراتی و عملیاتی درمنطقه آسیا -

اقیانوسیه

ASP 1.11 - فرصت های ICT برای افرادجوان وزنان درمنطقه آسیا - اقیانوسیه

AFR 1.12 - باندپهن ومدیریت فرکانس مبتنی برIP

AFR 1.13 - دسترسی عام به ICTs درآفریقا

AFR 1.14 - اتصال متقابل وتعرفه ها

- ASP 1.16 - فراهم نمودن امکان دسترسی به مخابرات و سرویسهای ICT در مناطق تحت پوشش در آسیا و اقیانوسیه از طریق مراکز مخابراتی راه دور
- ASP 1.17 - راهبردهای ICT ملی
- MUL 1.18 - گذرازنسل دوم به نسل سوم شبکه های موبایل
- ARB 1.19 - پروژه های منطقه ای در شبکه تدوین کنندگان مقررات کشورهای عربی
- EUR 1.20 - راهبردهای ICT برای آماده سازی محیط برای کاربردهای (e-)
- EUR 1.21 - مقررات بخش مخابرات و تجربه های مربوطه
- AMS 1.22 - امنیت ICT در جامعه کشورهای Andean
- MUL 1.23 - توسعه چارچوب مشارکت بمنظور تهیه ابزار لازم جهت طراحی شبکه و تعیین معماری شبکه
- MUL 1.24 - سیستم مدیریت فرکانس ITU
- MUL 1.25 - موقعیت شاخص های جهانی در رابطه با دسترسی جوامع به ICTs
- MUL 1.26 - پایگاه BDT/PSF در رابطه با توسعه کاربرد و مهاجرت به نسل های آتی تجهیزات مخابراتی

پروژه های مازاد مخابراتی

- پروژه های توسعه منابع انسانی
- پروژه های تغییر ساختار بخش وزیر ساخت مخابرات
- پروژه های کاربردهای فن آوریهای جدید
- کمک به کشورهای دارای نیازهای ویژه
- پروژه های ITU/ICT

مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS)

تفکرتاسیس مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی در کنفرانس سران مختار ITU که در سال ۱۹۹۸ در مینیاپولیس آمریکا برگزار شد پایه ریزی گردید. این کنفرانس با صدور قطعنامه شماره ۷۳ وظایفی را جهت برگزاری جلسات این مجمع برای دبیرکل اتحادیه و شورای مشورتی ITU تعریف نمود.

پیرو قطعنامه فوق الذکر و با توجه به مشاوره دبیرکل اتحادیه بین المللی مخابرات با کمیته ستادی هماهنگی سازمان ملل (ACC) و پیشنهاد ارائه شده، شورای مشورتی اتحادیه بین المللی مخابرات در نشست سال ۲۰۰۱ خود با تصویب قطعنامه ۱۱۷۹ بر برگزاری مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی در دو مرحله، مرحله اول در ژنو از تاریخ ۱۰ تا ۱۲ دسامبر ۲۰۰۳ و مرحله دوم در سال ۲۰۰۵ در تونس صحنه گذارد.

مجمع عمومی سازمان ملل در این قطعنامه پیشنهادات زیر را ارائه نموده است:

- تهیه مقدمات و تدارک برای مجمع جهانی از طریق کمیته مقدماتی بین دول انجام و این کمیته مقدماتی نسبت به تهیه دستور کار مجمع، تهیه و نهائی نمودن پیش نویس اعلامیه و طرح عملیاتی اقدام و هم چنین در رابطه با نحوه مشارکت دیگر شرکا (شرکت کنندگان) در مجمع تصمیم گیری نماید.
- مجمع عمومی سازمان ملل از اتحادیه جهانی مخابرات دعوت می نماید که در دبیرخانه اجرائی مجمع و فعالیتهای مقدماتی نقش هدایت کننده داشته باشد.
- مجمع عمومی سازمان ملل، دولتها را به شرکت فعال در فرآیند مقدماتی مجمع دعوت می نماید و می خواهد که شرکت در مجمع در بالاترین سطح ممکن انجام پذیرد.
- مجمع عمومی سازمان ملل تمام نهادهای وابسته به سازمان ملل بویژه نیروی وظیفه ای فن آوریهای اطلاعات و ارتباطات را به مشارکت فعال در این فرآیند تشویق می نماید، هم چنین دیگر سازمان های بین دولتی شامل

مؤسسات منطقه اي وبين المللي ,سازمانهاي غيردولتي,جامعه مدني وبخش خصوصي راجعت مشاركت در اين فرآيند دعوت مي نمايد.

متعاقب آن شوراي ITU در نشست سال ۲۰۰۲ باتصويب قطعنامه شماره ۱۱۹۶ نسبت به تشكيل گروه كاري WSIS وتفويض نقش اجرائي به آن درزمينه تهيه ITU contribution براي مجمع,تهيه مدرک اطلاعاتي مبتني بر فعاليتهاي ITU درزمينه مجمع جهاني جامعه اطلاعاتي وشركت در فرآيند مقدماتي مجمع اقدام نمود.

اقدامات انجام شده در رابطه با مجمع جهاني جامعه اطلاعاتي

بر اساس قطعنامه هاي فوق ويروبرگزاري دواجلاس كميته مقدماتي مجمع در سالهاي ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳, مرحله اول مجمع جهاني جامعه اطلاعاتي باشركت روساي كشورهاي جهان وهيئت هاي بلندپايه كشورهاي مختلف از تاريخ ۱۰ لغايت ۱۲ دسامبر ۲۰۰۳ در ژنو برگزار گرديد.

اين مجمع باتهيه طرح عملياتي و صدور بيانيه پاياني برنامه اي راجعت دست يابي به اهداف مورد توافق بين المللي توسعه هزاره وموافق نامه عمومي Monterrey وبيانيه وبرنامه اجرائي ژوهانسبورگ از طريق ترويج استفاده از محصولات,شبكه ها,سرويسها وكاربردهاي مبتني بر ICT و كمك به كشورها به منظور غلبه بر شكاف ديجيتالي تهيه وارائه نموده است.

فاز دوم مجمع جهاني جامعه اطلاعاتي در سال ۲۰۰۵ در تونس برگزار خواهد شد كه قبل از برگزاري آن وجهت آمادگي شركت در آن مجمع وبررسي اقدامات قبلي برمبناي طرح عملياتي مجمع ژنو دوجلسه در سال ۲۰۰۵ برگزار خواهد شد. ضمناً در اين رابطه يك جلسه در ژوئن ۲۰۰۴ در تونس برگزار گرديده است.

طرح عملیاتی مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی

الف - مقدمه

۱- دیدگاه مشترک و اصول راهنمای بیانیه مجمع در این برنامه عملیاتی بصورت برنامه ای محسوس جهت پیشبرد دست یابی به اهداف مورد توافق بین المللی توسعه که موارد بیانیه هزاره، موافقت عمومی Monterrey و بیانیه و برنامه اجرایی ژوهانسبورگ را از طریق ترویج استفاده از محصولات، شبکه ها، سرویسها و کاربردهای مبتنی بر ICT در برمیگیرد و کمک به کشورها به منظور غلبه بر شکاف دیجیتالی آورده میشود. جامعه اطلاعاتی که در بیانیه اصول مدنظر است در همکاری و مشارکت دولتها و سایر بازیگران شناخته خواهد شد.

۲- جامعه اطلاعاتی يك مفهوم در حال تکامل است که در سطح جهان به سطوح مختلفی رسیده است و مراحل مختلف توسعه را منعکس میکند. تغییر فنی و سایر تغییرات به سرعت در حال تغییر دادن محیطی هستند که جامعه اطلاعاتی در آن توسعه می یابد. بنابراین برنامه عملیاتی مذکور یک بستر روبه رشد جهت پیشبرد جامعه اطلاعاتی در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی است. ساختار منحصر بفرد دوفازی WSIS فرصتی را جهت مدنظر قرار دادن این تحول فراهم میکند.

۳- تمام بازیگران نقش مهمی را در جامعه اطلاعاتی ایفا میکنند، بویژه از طریق مشارکتها: الف) دولتها نقش رهبری را در توسعه و اجرای استراتژیهای الکترونیکی ملی جامع، آینده نگر و حمایتی ایفا می نمایند. بخش خصوصی و جامعه مدنی در گفتگو با دولتها نقش مشاوره ای مهمی را در خصوص تدبیر در مورد استراتژیهای ملی ایفا میکنند.

ب) تعهد بخش خصوصی در توسعه و اشاعه فناوریهای اطلاعات و ارتباطات (ICT) برای زیرساخت، محتوا و کاربردها مهم است. بخش خصوصی تنها یک بازیگر بازار نیست بلکه در مضمون وسیع تر توسعه حمایتی نیز نقش دارد.

ج) تعهد و شمول جامعه مدنی در ایجاد یک جامعه اطلاعاتی عادلانه و اجرای فعالیتهای مربوط به ICT برای توسعه بطوریکسان مهم است.

د) موسسات بین المللی و منطقه ای شامل موسسات مالی بین المللی، نقشی کلیدی در یکپارچه نمودن استفاده از ICT ها در فرآیند توسعه و قابل دست یابی نمودن منابع ضروری برای ساخت جامعه اطلاعاتی و ارزیابی پیشرفت انجام شده دارند.

ب- اهداف، مقاصد و نشان‌ها

۴- اهداف برنامه عملیاتی ساخت يك جامعه اطلاعاتی وسیع ، قراردادن توانمندی دانش و ICT در خدمت توسعه، پیشبرد استفاده از اطلاعات و دانش برای دست یابی به اهداف توسعه توافق شده بین المللی شامل موارد موجود در بیانیه هزاره و مشخص نمودن چالش‌های جدید جامعه اطلاعاتی در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی میباشند. فرصت باید در فازدو و WSIS به منظور سنجش و ارزیابی پیشرفت انجام شده به سمت پل زدن بر روی شکاف دیجیتالی وارد گردد.

۵- نشان های ویژه ای برای جامعه اطلاعاتی در صورت مناسب بودن، در سطح ملی در چارچوب استراتژیهای الکترونیکی ملی و مطابق با سیاستهای توسعه ملی منتشر خواهد شد که شرایط ملی متفاوتی را در نظر میگیرد. چنین نشان هایی میتواند بعنوان نشان هایی کاربردی برای عملیات و سنجش انجام شده به سمت دست یابی به اهداف کلی جامعه اطلاعاتی به خدمت گرفته شوند.

۶- بر اساس مقاصد توسعه مورد توافق بین المللی ، شامل موارد موجود در بیانیه هزاره، که در همکاری بین المللی فرض میشود، نشان های مشخص کننده ممکن است بعنوان مراجع جهانی برای بهبود قابلیت اتصال و دسترسی در استفاده از ICT ها به منظور پیشبرد اهداف برنامه عملیاتی که باید تا سال ۲۰۱۵ دست یابنده خدمت گرفته شود. این نشان ها ممکن است در ایجاد نشان های ملی با ملاحظه شرایط ملی متفاوت در نظر گرفته شوند:

الف) اتصال روستاها بوسیله ICT ها و تاسیس نقاط دسترسی مشترک

ب) اتصال دانشگاهها ، کالج ها، دبیرستانها و مدارس ابتدایی بوسیله ICT ها

ج) اتصال مراکز علمی و تحقیقاتی بوسیله ICT ها

د) اتصال کتابخانه های عمومی، مراکز فرهنگی، موزه ها، ادارات پست و بایگانی ها بوسیله ICT ها

هـ) اتصال مراکز بهداشت و بیمارستانها بوسیله ICT ها

و) اتصال ادارات دولتی محلی و مرکزی و ایجاد سایتها و وب و آدرسهای پست الکترونیکی

ز) سازگاری عام دوره های تحصیلی ابتدایی و دبیرستان به منظور مقابله با چالشهای جامعه اطلاعاتی با در نظر گرفتن شرایط ملی

ح) تضمین دسترسی تمام جمعیت جهان به سرویسهای رادیویی و تلویزیونی
ط) تشویق توسعه محتوا و وجود آوردن شرایط فنی جهت تسهیل حضور و استفاده
از تمام زبانهای دنیاروی اینترنت
ی) تضمین دسترسی بیش از نیمی از افراد جهان به ICT ها به هنگام دست یابی به
آنها
۷- به منظور ترتیب اثر دادن به این اهداف، مقاصد و نشانها، توجه ویژه ای به نیازهای
کشورهای در حال توسعه بالاخص کشورها، مردم و گروههایی که در بند ۱۶-۱۱ بیانیه
اصول ذکر شده است خواهد شد.

ج - خطوط عملیاتی

ج - ۱- نقش دولتها و تمام بازیگران در پیشبرد ICTها برای توسعه

۸ - مشارکت موثر دولتها و تمام بازیگران در توسعه جامعه اطلاعاتی حیاتی است که
ملزم به همکاری و مشارکت میان تمام آنها میباشد.

الف) موسسات توسعه استراتژیهای الکترونیکی ملی، شامل ظرفیت سازی نیروی
انسانی ضروری، باید توسط تمام کشورها تا سال ۲۰۰۵، با در نظر گرفتن شرایط ملی
مختلف فراهم شود.

ب) آغاز گفتگوی ساختار بندی شده در سطح ملی که تمام بازیگران مربوطه را از طریق
مشارکتهای عمومی/ خصوصی به منظور تدبیر در خصوص استراتژیهای الکترونیکی برای
جامعه اطلاعاتی و تبادل بهترین اقدامات، در برگیرد.

ج) بازیگران باید در توسعه و اجرای استراتژیهای الکترونیکی ملی، نیازها و علائق محلی،
منطقه ای و ملی را در نظر بگیرند. به منظور به حداکثر رساندن مزایای اقدامات اولیه انجام
شده، این اقدامات باید مفهوم قابلیت حمایت را در برگیرند. بخش خصوصی باید در پروژه
های معینی جهت توسعه جامعه اطلاعاتی در سطوح محلی، منطقه ای و ملی بکار
گرفته شوند.

د) تشویق میگردد که هر کشور حداقل یک همکاری عمومی/ خصوصی (PPP) یا همکاری
چندبخشی (MSP) عملیاتی را تا سال ۲۰۰۵ بعنوان نمایشگری برای برنامه آینده بعمل
آوردند.

ه) مکانیزمها را در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی برای آغاز و پیشبرد همکاریها میان
بازیگران جامعه اطلاعاتی تعیین نمایند.

و) بازبینی قدرت رشد ایجاد و رودیهای باچندین ذی نفع برای مردم بومی در سطح ملی (ز) تا سال ۲۰۰۵، سازمانهای بین المللی مربوطه و موسسات مالی بایداستراتژیهای خود را برای استفاده از ICT برای توسعه حمایتی شامل طرحهای حمایتی تولید و مصرف و بعنوان يك ابزار موثر جهت كمك به دست یابی به اهداف بیان شده در بیانیه هزاره سازمان ملل توسعه دهند.

ح) سازمانهای بین المللی باید در نواحی رقابتی خود، از جمله روی سایتها و وب خود، اطلاعات معتبر ارسال شده توسط بازیگران مربوطه را در خصوص تجربیات موفق به جریان انداختن ICT ها منتشر نمایند.

ط) مجموعه ای از اقدامات مرتبط که از آن میان شامل: الگوهای تحقیق (Incubator)، ریسک سرمایه گذاری (ملی و بین المللی)، تامین مالی دولتی سرمایه گذاری (شامل تامین مالی کم برای شرکتهای کوچک، متوسط و بسیار کوچک (SMME) ها)، استراتژیهای ترویج سرمایه گذاری، فعالیتهای حمایتی از صادرات نرم افزاری (مشاوره تجاری) حمایت از شبکه های تحقیقاتی و توسعه و پارکهای نرم افزاری باشد.

ج - ۲- زیر ساخت اطلاعات و ارتباطات: بنیادی ضروری برای جامعه اطلاعاتی

۹- زیر ساخت در دست یابی به هدف شمول دیجیتالی که دسترسی جهانی، پایدار، فراگیر و قابل استطاعت به ICT ها را توسط همه با در نظر گرفتن راه حلها و مربوطه که در حال حاضر در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در گذر وجود دارد جهت فراهم نمودن قابلیت اتصال و دسترسی پایدار به نواحی دور و حاشیه ای در سطوح ملی و منطقه ای ضروری میباشد.

الف) دولتها باید در چارچوب سیاستهای توسعه ملی، رفتاری را در جهت حمایت يك محیط توانمند و رقابتی برای سرمایه گذاری ضروری در زیر ساخت ICT و برای توسعه سرویسهای جدید در پیش گیرند.

ب) در مفهوم استراتژیهای الکترونیکی ملی، در مورد استراتژیها و سیاستهای دسترسی جهانی مناسب و روشهای اجرای آنها به موازات نشانهای مشخص شده بیان میشوند و شاخصهای قابلیت اتصال ICT را توسعه دهند.

ج) در مفهوم استراتژیهای الکترونیکی، قابلیت اتصال را برای تمام مدارس، دانشگاهها، موسسات بهداشتی، کتابخانه ها، ادارات پست، مراکز اجتماعی، موزه ها و سایر موسسات در دسترس عموم، به موازات نشان های مشخص کننده فراهم کنند و بهبود دهند.

د) زیرساخت شبکه باندپهن ملی، منطقه ای و بین المللی شامل ارائه سرویس توسط سیستم‌های ماهواره و سایر سیستم‌ها راجعت کمک به فراهم نمودن ظرفیت به منظور تطابق نیازهای کشورها و شهروندان آنها و برای ارائه سرویس‌های جدید مبتنی بر ICT توسعه دهند و تقویت نمایند. از انجام مطالعاتی فنی، مقرراتی و عملیاتی توسط ITU، و در صورت مناسب بودن، توسط سایر سازمان‌های بین المللی مرتبط به منظورهای ذیل حمایت نمایند:

- ۱) گسترش دسترسی به منابع مداری، هماهنگ سازی جهانی فرکانس و استانداردهای جهانی سیستم‌ها
- ۲) تشویق مشارکت عمومی / خصوصی
- ۳) ترویج تدارک سرویس‌های ماهواره ای جهانی با سرعت بالا برای نواحی تحت سرویس از قبیل نواحی دورافتاده و نواحی با جمعیت پراکنده
- ۴) جستجوی سیستم‌های دیگری که میتوانند قابلیت اتصال با سرعت بالا را فراهم نمایند.

هم) در مفهوم استراتژی‌های الکترونیکی ملی، نیازهای ویژه افراد سالمند، معلولین، کودکان بویژه کودکان درحاشیه و سایر گروه‌های آسیب پذیر و کم درآمد را با دربرگرفتن اقدامات مناسب آموزشی و قانونی شناسایی کنند تا مشمول شدن کامل آنها در جامعه اطلاعاتی را تضمین نمایند.

و) طراحی و تولید تجهیزات و سرویس‌های ICT را تشویق نمایند بطوریکه هرکس دسترسی آسان و قابل استطاعت به آنها داشته باشد و افراد سالمند، معلولین، کودکان بویژه کودکان درحاشیه و سایر گروه‌های آسیب پذیر و کم درآمد را دربرگیرد و توسعه فناوریها، کاربردها، و محتوای مناسب برای نیازهای آنها را که بوسیله اصل طراحی جهانی هدایت میشود و با استفاده از فناوریهای کمکی پیشرفته تر میگردند به پیش برند.

ز) به منظور کاستن از چالش‌های بیسواد، فناوریهای قابل استطاعت و واسطه‌های کامپیوتری غیرمبتنی راجعت تسهیل دسترسی مردم به ICT توسعه دهند.

ح) تحقیقات بین المللی و تلاشها در زمینه توسعه را با هدف ایجاد تجهیزات ICT مناسب قابل دست یابی و قابل استطاعت برای کاربران انتهایی برعهده گیرند.

ط) استفاده از ظرفیت استفاده نشده بی سیم را (که شامل ماهواره در کشورهای توسعه یافته میگردد) جهت فراهم نمودن دسترسی در نواحی دوربویژه در کشورهای

در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر و بهبود قابلیت اتصال با هزینه پایین در کشورهای در حال توسعه تشویق نمایند. باید به کشورهای کمتر توسعه یافته (LDC) در تلاشهای خود در ایجاد زیرساخت مخابراتی توجه ویژه نمایند.

ی) قابلیت اتصال میان شبکه های اصلی اطلاعات را توسط تشویق ایجاد و توسعه backbone های منطقه ای ICT و نقاط تبادل اینترنتی بهینه نمایند تا هزینه های اتصال متقابل و دسترسی وسیع تر به شبکه را کاهش دهند.

ک) استراتژیها را برای افزایش قابلیت اتصال جهانی قابل استطاعت توسعه دهند و به موجب آن دسترسی بهبود یافته را تسهیل دهند. هزینه های مذاکره شده تجاری گذر و اتصال متقابل اینترنت باید حول پارامترهای هدفمند، شفاف و غیر تبعیض آمیز باشد و کار بر روی این موضوع را در نظر بگیرد.

ل) استفاده مشترک از رسانه سنتی و فناوریهای جدید را تشویق نمایند و به پیش برند.

ج - ۳ - دسترسی به اطلاعات و دانش

۱۰. ICT ها به مردم اجازه میدهند که در هر جایی در جهان تقریباً بصورت فوری به اطلاعات و دانش دسترسی داشته باشند. افراد، سازمانها و انجمنها باید از مزیت دسترسی به دانش و اطلاعات بهره مند گردند.

الف) توسعه راهنماهای سیاست گذاری برای توسعه و پیشبرد اطلاعات حوزه عمومی بعنوان يك ابزار بين المللي مهم جهت به جلو بردن دسترسی عمومی به اطلاعات.

ب) دولتها تشویق میگردند که دسترسی مناسب را از طریق منابع ارتباطی متنوع، ویژه اینترنت، به اطلاع رسمی عموم برسانند. قانونگذاری برای دسترسی به اطلاعات و حفظ داده های عمومی، ویژه در ناحیه فناوریهای جدید، تشویق میگردد.

ج) پیشبرد تحقیق و توسعه جهت تسهیل قابلیت دسترسی ICT ها برای همه که گروههای کم درآمد، در حاشیه و آسیب پذیر را در برگیرد.

د) دولتها و سایر بازیگران باید نقاط دسترسی عمومی چند منظوره حمایتی مشترک ایجاد نمایند که دسترسی قابل استطاعت یارایگان شهروندان آنها را به منابع متنوع ارتباطی ویژه اینترنت فراهم نماید. این نقاط دسترسی باید تا حد امکان ظرفیت کافی جهت کمک به کاربران در کتابخانه ها، موسسات آموزشی، ادارات عمومی، ادارات پست یا سایر مکانهای عمومی، با تاکیدی ویژه بر نواحی روستایی و تحت خدمت رداشته باشند در حالیکه به حقوق مالکیت معنوی (IPR) توجه نمایند و استفاده از اطلاعات و سهیم شدن دانش را تشویق می نمایند.

هـ) تشویق تحقیق و ترویج آگاهی میان تمام بازیگران در خصوص امکانهایی که توسط مدل‌های نرم افزاری مختلف ارائه میشود و منظور از ایجاد آنها که حق انحصاری، منبع - بازو نرم افزاری را به منظور افزایش رقابت، آزادی انتخاب و قابلیت استطاعت در برمیگیرد و تمام بازیگران را از لحاظ ارزیابی راه حلی که به بهترین صورت نیازمندی‌های آنها را برآورده می‌نماید توانمند نماید.

و) دولت‌ها باید فعالانه استفاده از ICT ها را بعنوان یک ابزار کاری بنیادی توسط شهروندان و مجریان محلی خود ترویج نمایند. در این ارتباط، جامعه بین الملل و سایر بازیگران باید از ظرفیت سازی برای مجریان محلی در استفاده وسیع از ICT ها بعنوان وسیله اصلاح دولت محلی حمایت نمایند.

ز) تشویق تحقیق در خصوص جامعه اطلاعاتی که شکلهای جدید شبکه سازی، پذیرش زیرساخت، ابزار و کاربردهای ICT که قابلیت دسترسی ICT را برای همه بالاخص گروه‌های کم درآمد تسهیل می‌نماید در برگیرد.

ح) حمایت از ایجاد و توسعه یک کتابخانه عمومی دیجیتال و سرویس‌های بایگانی که مناسب جامعه اطلاعاتی باشد و بازنگاری استراتژیها و قانونگذاری کتابخانه ملی را شامل گردد و در کمی جهانی را از نیاز برای کتابخانه‌های هیبرید توسعه دهد و موجبات پیشرفت همکاری جهانی بین کتابخانه‌ها را فراهم نماید.

ط) تشویق اقدامات اولیه جهت تسهیل دسترسی که دسترسی آزاد و قابل استطاعت به مجلات و کتابهای با دسترسی باز و بایگانی‌های باز برای اطلاعات علمی را شامل گردد.

ی) حمایت از تحقیق و توسعه طراحی ابزارهای سودمند برای تمام بازیگران که موجبات پیشرفت آگاهی افزایش یافته، برآورد و ارزیابی مجوزها و مدل‌های نرم افزاری متفاوت را فراهم نمایند بطوریکه انتخاب بهینه نرم افزاری مناسب که به بهترین وجه در دست یابی به اهداف توسعه در شرایط محلی سهم خواهد بود را تضمین نماید.

ج - ۴ - ظرفیت سازی

۱۱- هرکس باید دارای مهارتهای لازم جهت بهره مندی کامل از جامعه اطلاعاتی باشد. بنابراین ظرفیت سازی و سواد ICT ضروری هستند. ICT ها میتوانند در دست یابی به تحصیلات جهانی در سطح دنیا از طریق ارائه تحصیلات و آموزش معلمان و فراهم نمودن شرایط بهبود یافته برای یادگیری در طول عمر سهم شونده افراد خارج از فرآیند رسمی تحصیلی را در برمیگیرد و مهارتهای تخصصی را بهبود میدهد.

الف) توسعه سیاست گذاریهای بومی جهت تضمین این مورد که ICT ها در تحصیلات و آموزش در تمام سطوح بطور کامل یکپارچه هستند که در برنامه کاری توسعه، آموزش معلم، اداره و مدیریت موسسات و حمایت از مفهوم یادگیری در طول عمر را در بر میگیرد.

ب) توسعه و پیشبرد برنامه ها جهت ریشه کنی بیسوادی با استفاده از ICT ها در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی

ج) پیشبرد مهارتهای سواد الکترونیکی برای همه، برای مثال از طریق طراحی و ارائه دوره هایی برای ادارات عمومی که از مزایای تسهیلات موجود از قبیل کتابخانه ها، انجمنهای با اهداف چندگانه، نقاط دسترسی عمومی استفاده میکنند و همچنین از طریق ایجاد مراکز محلی آموزش ICT با همکاری تمام بازیگران. باید به گروههای کم درآمد و آسیب پذیر توجه ویژه شود.

د) در مفهوم سیاست گذاریهای تحصیلی ملی و یادار نظر گرفتن نیاز به ریشه کنی بیسوادی بزرگسالان، تجهیز افراد جوان با دانش و مهارتهای استفاده از ICT ها تضمین گردد که ظرفیت مورد نظر جهت تجزیه و تحلیل و طرح اطلاعات به روشهای جدید را در بر میگیرد، تجربه آنها تقسیم گردد و بطور کامل در جامعه اطلاعاتی مشارکت داشته باشند.

ه) دولتها با همکاری سایر بازیگران باید برنامه هایی را برای ظرفیت سازی با تاکید بر ایجاد گروهی قاطع از متخصصان و افراد متبحر و شایسته در زمینه ICT بوجود آورند.

و) توسعه پروژه های آزمایشی (Pilot) جهت نشان دادن تاثیر سیستمهای ارائه تحصیلی جایگزین مبتنی بر ICT، بویژه برای دست یابی به نشان های تحصیلات برای همه که نشان های سواد پایه را در برگیرد.

ز) کار بروی برداشتن موانع جنسیتی در مقابل تحصیلات ICT و آموزش و پیشبرد فرصتهای آموزشی عادلانه در زمینه های مرتبط با ICT برای زنان و دختران. برنامه های مداخله اولیه در علم و فناوری باید با هدف افزایش تعداد زنان در حرفه های ICT، دختران جوان را نشان رود. پیشبرد تبادل بهترین اقدامات بروی یکپارچگی جنبه های جنسیتی در تحصیلات ICT.

ح) توانمندسازی انجمنهای محلی، بویژه انجمنهای موجود در نواحی روستایی و تحت خدمت، در استفاده از ICT و پیشبرد تولید محتوای قابل استفاده و با مفهوم اجتماعی برای بهره مندی همه.

ط) اجرائی برنامه های تحصیلی و آموزشی، در صورت امکان با استفاده از شبکه های اطلاعاتی سنتی افراد بادیه نشین وبومی که فرصتها را برای مشارکت کامل در جامعه اطلاعاتی فراهم نماید.

ی) طراحی و اجرای فعالیتهای همکاری منطقه ای و بین المللی جهت افزایش ظرفیت بویژه بخش رهبری و عملیاتی در کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته، به منظور یکارگیری موثر ICT ها در تمام طیف فعالیتهای تحصیلی. این مورد بایدارائه تحصیلات خارج از ساختار تحصیلی، از قبیل محل کار و خانه را شامل گردد.

ک) طراحی برنامه های آموزشی ویژه در استفاده از ICT ها به منظور برآورده نمودن نیازهای تحصیلی متخصصان اطلاعات از قبیل بایگانی کنندگان، کتابداران، متخصصان موزه ها، دانشمندان، معلمان، خبرنگاران، کارکنان پست و سایر گروههای متخصص مربوطه. آموزش متخصصان اطلاعات بایده تنها بر تکنیکها و روشهای جدید توسعه و تدارک سرویسهای اطلاعات و ارتباطات تمرکز نماید بلکه بر مهارتهای مدیریتی مربوطه نیز جهت تضمین بهترین استفاده از فناوریها، متمرکز گردد. آموزش معلمان باید بر جنبه های فنی ICT ها، توسعه محتوا و امکانها و چالشهای بالقوه ICT ها متمرکز شود.

ل) توسعه یادگیری، آموزش و سایر شکلهای تحصیلات و آموزش از راه دور بعنوان بخشی از برنامه های ظرفیت سازی. توجه ویژه به کشورهای در حال توسعه و بویژه کمتر توسعه یافته در سطوح مختلف توسعه منابع انسانی.

م) به پیش بردن همکاری بین المللی و منطقه ای در زمینه ظرفیت سازی شامل برنامه های کشوری که توسط سازمان ملل و موسسات تخصصی آن توسعه یافته اند.

ن) اجرای پروژه های راهنما به منظور طراحی شکلهای جدید شبکه سازی مبتنی بر ICT، لینک نمودن موسسات تحصیلی، آموزشی و تحقیقاتی بین یامیان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر.

و) پذیرش داوطلب اگر هماهنگ با سیاست گذارهای ملی و فرهنگهای محلی هدایت شود میتواند سرمایه با ارزشی برای بالابردن ظرفیت انسانی جهت استفاده سودمند از ابزار ICT و ساخت یک جامعه اطلاعاتی فراگیر تر باشد.

ع) طراحی برنامه هایی جهت آموزش توسعه ظرفیتهای خودیادگیری (Self-Learning) و خود - توسعه (Self-development) به کاربران.

ج - ۵ - ایجاد اعتماد و امنیت در استفاده از ICT ها

۱۲. اعتماد و امنیت از ارکان اصلی جامعه اطلاعاتی میباشند.

الف) ارتقا همکاری میان دولتها در سازمان ملل و باتمام بازیگران مناسب به منظور بالابردن اعتماد کاربر ، ایجاد اطمینان و حفظ یکپارچگی داده و شبکه ، هردو، در نظر گرفتن خطرات موجود و با لقوه ICT ها و مشخص نمودن سایر موارد مربوط به امنیت اطلاعات و شبکه.

ب) دولتها در همکاری بخش خصوصی باید از جرائم رایانه ای (Cyber-crime) و سوء استفاده از ICT ها توسط کتاب راهنماهای توسعه یافته جلوگیری نمایند و آنها را آشکار نموده و به آنها پاسخ دهند؛ کتاب راهنماهای در حال توسعه تلاشهای در جریان در این نواحی، قانونگذاری که اجازه جستجو و تعقیب قانونی موثر در برابر سوء استفاده را میدهد، در نظر گرفته و تلاشهای همکاری موثر متقابل ، تقویت پشتیبانی موسسه ای در سطح بین المللی برای جلوگیری، آشکار سازی و کناره گیری از چنین اتفاقاتی، و تشویق آموزش جهت بالابردن آگاهی رابه پیش برد.

ج) دولتها و سایر بازیگران باید فعالانه سطح آگاهی کاربر را در مورد حریم خصوصی online و مفهوم حفظ حریم خصوصی بالابردند.

د) رفتار مناسب را در خصوصنامه های الکترونیکی بی ارزش در سطوح ملی و بین المللی درپیش گیرند.

هـ) تشویق ارزیابی بومی قوانین ملی با دیدغلبه بر هر مانع مقابل استفاده موثر از مدارک و معاملات الکترونیکی شامل مفهوم الکترونیکی اختیارات (authentication).

و) تقویت بیشتر چارچوب کاری اطمینان و امنیت با اقدامات اولیه تقویتی مکمل و متقابل در زمینه های امنیت در استفاده از ICT ها، همراه با اقدامات اولیه یا راهنماهایی با توجه به حق حفظ حریم خصوصی، داده و مصرف کننده.

ز) سهیم شدن اقدامات مناسب در زمینه امنیت اطلاعات و شبکه و تشویق استفاده از آنها توسط قسمتهای مربوطه.

ح) دعوت کشورهای علاقمند به تنظیم نقاط تمرکز برای اداره و پاسخ به اتفاقات بلا درنگ و توسعه يك شبکه هماهنگ بین این نقاط تمرکز برای سهیم شدن اطلاعات و فناوریها در مورد پاسخ به اتفاق.

ط) تشویق توسعه بیشتر کاربردهای ایمن و قابل اطمینان جهت تسهیل معاملات online ی) تشویق کشورهای علاقمند جهت سهیم شدن فعالانه در فعالیتهای جاری سازمان ملل به منظور ایجاد اعتماد و ایمنی در استفاده از ICT ها.

ج - ۶- توانمند سازی محیط

۱۲- به منظوره حداکثر رساندن مزایای اجتماعی، اقتصادی و محیطی جامعه اطلاعاتی، دولت‌ها نیاز دارند یک محیط قانونی، مقرراتی و سیاسی با اعتماد، شفاف و غیر تبعیض آمیز را ایجاد نمایند. رفتارها شامل موارد ذیل میگردند:

الف) دولت‌ها باید موجبات پیشرفت یک چارچوب کاری سیاسی، قانونی و مقرراتی حمایتی، شفاف، رقابتی و قابل پیش بینی را فراهم نمایند که انگیزه‌های مناسب جهت توسعه سرمایه گذاری و توسعه انجمن‌های ICT را در جامعه اطلاعاتی فراهم کند.

ب) ما از دبیرکل سازمان ملل می‌خواهیم که یک گروه کاری را بر روی اداره اینترنت در یک فرآیند باز و فراگیر ایجاد نماید که مکانیزمی را برای مشارکت کامل و فعال دولت‌ها، بخش خصوصی و جامعه مدنی از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته که سازمان‌ها و مجامع بین دولتی و بین المللی مربوطه را شامل شود تضمین نموده و پیشنهادهای رادرسورت مناسب بودن برای عمل در مورد اداره اینترنت تا سال ۲۰۰۵، بررسی و ارائه نماید. گروه مذکور باید، در کنار مورد مذکور (interalia):

۱) یک تعریف کاری را از اداره اینترنت توسعه دهد،

۲) موارد سیاست گذاری عمومی را که مربوط به اداره اینترنت است تعیین نماید،

۳) یک درک مشترک را از نقش‌ها و مسئولیتهای مربوطه دولت‌ها، سازمان‌ها و سایر مجامع بین دولتی و بین المللی موجود و همچنین بخش خصوصی و جامعه مدنی از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته ارائه دهد.

۴) یک گزارش را در مورد نتایج این فعالیت که باید برای طرح و عملکرد مناسب برای دومین فاز WSIS در سال ۲۰۰۵ ارائه شود آماده نماید.

ج) از دولت‌ها دعوت میشود که:

۱) تاسیس مراکز ملی و منطقه ای مبادله اینترنت را تسهیل نمایند،

۲) بصورت مناسب نام دامنه سطح بالای کد کشوری (ccTLD) مربوطه خود را مدیریت و نظارت کنند.

۳) آگاهی از اینترنت را گسترش دهند.

د) با همکاری بازیگران مربوطه، root server های منطقه ای و استفاده از نام‌های دامنه بین المللی را به منظور غلبه بر موانع دسترسی توسعه دهند.

ه) دولت‌ها باید بروزرسانی قوانین بومی حمایت از مصرف کننده خود را به منظور پاسخگویی به نیازمندیهای جدید جامعه اطلاعاتی ادامه دهند.

و) مشارکت موثرکشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر را در مجامع بین المللی ICT توسعه دهند و فرصتهایی را برای تبادل تجربیات ایجاد نمایند.

ز) دولتها نیازدارند که استراتژیهای ملی خودراکه شامل استراتژیهای دولت الکترونیکی میباشند فرموله نموده تا اداره عموم راشفاف تر، موثرتر و دموکراتیک تر نمایند.

ح) يك چارچوب كاري را براي ذخيره و پايگاني ايمن مدارك و ساير سوابق الكترونيكي اطلاعات توسعه دهند.

ط) دولتها و بازيگران بايد فعالانه تحصيلات و آگاهي كاربر را در مورد حریم خصوصی online و مفهوم حفاظت از حریم خصوصی گسترش دهند.

ي) از بازيگران دعوت نمايند كه اقدامات طراحي شده جهت تسهيل تجارت الكترونيكي را تضمين نمايد و همچنين به مصرف كنندگان اجازه انتخاب استفاده يا عدم استفاده از ارتباطات الكترونيك را بدهند.

ك) فعاليت جاري در ناحيه سيستمهاي موثر رفع منازعه را تشويق نمايند بويژه ختم منازعه جايگزين (ADR) كه ميتواند رفع منازعات را به پيش برد.

ل) تشويق ميگردد كه دولتها با همكاري بازيگران ، آن دسته از سياست گذاريهاي مناسب ICT كه موجبات پيشرفت تاسيس شركتها، ابداعات و سرمايه گذاري را با رجوع خاص به گسترش مشاركت زنان فراهم ميكنند فرموله نمايند.

م) دولتها با شناخت توانمندي اقتصادي ICT ها براي شركتهاي كوچك و متوسط (SME ها) بايد به آنها در افزايش توان رقابتي از طريق همسوس نمودن بارويه هاي اجرايي، تسهيل دسترسي آنها به سرمايه و ارتقاء ظرفيت آنها جهت مشاركت در پروژه هاي مربوط به ICT كمك نمايند.

ن) دولتها بايد بعنوان نمونه با کاربران و اولين پذيرندگان تجارت الكترونيك مطابق با سطح توسعه اجتماعي - اقتصادي خود رفتار نمايند.

ص) دولتها بايد با همكاري ساير بازيگران آگاهي در مورد اهميت استانداردهاي بين المللي عمليات متقابل براي تجارت الكترونيكي جهاني را بالا برند.

ع) دولتها بايد با همكاري ساير بازيگران توسعه و استفاده از استانداردهاي باز، با قابليت عمليات متقابل ، غير تبعيضي آموزم مطابق با تقاضا را گسترش دهند.

ف) ITU بر اساس مفاد پيمان نامه خود، فرکانسها را با هدف تسهيل دسترسي درهمه حال و قابل استطاعت هماهنگ ميکند و تخصیص میدهد.

س) گامهاي اضافي بايد در ITU و ساير سازمانهاي منطقه اي برداشته شود تا استفاده

معقول، موثر و اقتصادي ازطيف فرکانس راديويي و دسترسي عادلانه به آن بوسيله تمام کشورها براساس توافقات بين المللي مربوطه تضمين گردد.

ج-۷- کاربردهای ICT: منافع در تمام جنبه های زندگی

۱۴- کاربردهای ICT ميتوانند از توسعه حمايتي در زمينه هاي اداره عمومي، بازرگاني، تحصيل و آموزش، بهداشت، استخدام، محيط زيست، کشاورزي و علوم در چارچوب کاري استراتژيهاي ملي پشتيباني نمايند. اين مطلب ميتواند عملکردها در بخشهاي ذيل را شامل گردد:

۱۵- دولت الکترونیک

الف) اجرائي استراتژيهاي دولت الکترونیک با تمرکز بر کاربردهاي باهدف تغيير و پيشبرد شفافيت در ادارات عمومي و فرآيندهاي دموکراتیک که کارآيي و تقويت روابط با شهروندان را بهبود بخشد.

ب) توسعه اقدامات اوليه و سرويسهاي دولت الکترونیک ملي در تمام سطوح و مطابق با نيازهاي شهروندان و بازرگاني به منظور دست يابي به تخصيص موثر تر منابع و کالاهاي عمومي.

ج) حمايت از اقدامات اوليه همکاري عملياتي بين المللي در زمينه دولت الکترونیک به منظور ارتقا شفافيت، قابليت حسابري و کارآيي در تمام سطوح دولت.

۱۶- بازرگاني الکترونیک

الف) دولتها، سازمانهاي بين المللي و بخش خصوصي تشويق ميگردند که منافع تجارت بين المللي و استفاده از بازرگاني الکترونیک و همچنين استفاده از مدلهاي بازرگاني الکترونیک در کشورهاي در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهاي در حال گذر را گسترش دهند.

ب) دولتها بايد از طريق پذيرش يك محيط توانمند و مبتني بر دسترسي قابل دست يابي وسيع به اينترنت، بدنبال برانگيختن سرمايه گذاري بخش خصوصي، فراهم نمودن موجبات پيشرفت کاربردهاي جديد، توسعه محتوا و مشارکتهاي عمومي/خصوصي باشند.

ج) سياست گذاريهاي دولت بايد کمک به SMME ها و رشد آنها در صنعت ICT و همچنين ورود آنها به بازرگاني الکترونیک را مساعدت نمايد تا رشد اقتصادي و ايجاد شغل را بعنوان عنصري از يك استراتژي براي کاهش فقر از طريق توليد ثروت برانگيزد.

۱۷. یادگیری از راه دور (بخش ج - ۴ رابینید).

۱۸. بهداشت الکترونیک

الف) به پیش بردن تلاشهای مشترک دولتها، برنامه ریزان، متخصصان بهداشت و سایر موسسات به موازات مشارکت سازمانهای بین المللی برای ایجاد سیستمهای مراقبت بهداشت و اطلاعات بهداشتی قابل اطمینان، به موقع، با کیفیت بالا و قابل استطاعت و گسترش آموزش، تحصیل و تحقیق پزشکی مداوم از طریق استفاده از ICT در حالیکه به حق حریم خصوصی شهروندان توجه و از آن حفاظت میشود.

ب) تسهیل دسترسی به دانش پزشکی جهان و منافع محتوای مربوطه محلی برای تقویت برنامه های تحقیقاتی و درمانی بهداشت عمومی و گسترش سلامت زنان و مردان از قبیل محتوای مربوط به سلامت جنسی و زاد و ولد و بیماریهای مسری جنسی، و برای بیماریهای که تمام توجه جهان را بخود جذب میکنند که شامل HIV/AIDS، مالاریا و سل میباشد.

ج) اخطار، آگاهی دادن و کنترل پخش بیماریهای ارتباطی از طریق بهبود سیستمهای مشترک اطلاعاتی

د) پیشبرد توسعه استانداردهای بین المللی برای تبادل داده های بهداشتی با در نظر گرفتن وابستگی های خصوصی

ه) تشویق پذیرش ICT ها جهت بهبود توسعه مراقبت بهداشتی و سیستم اطلاعات بهداشتی به نواحی دورافتاده و تحت خدمت و گروههای آسیب پذیر، با شناخت نقش زنان بعنوان فراهم آورندگان سلامتی در خانواده ها و جوامع خود.

و) تقویت و گسترش اقدامات اولیه مبتنی بر ICT برای فراهم آوردن کمک پزشکی و بشردوستانه در هنگام وقوع بلایا و مواقع اضطراری

۱۹. استخدام الکترونیکی

الف) تشویق توسعه بهترین اقدامات برای ایجاد کارگران الکترونیکی و کارفرمایان الکترونیکی، در سطح ملی، طبق اصول انصاف و برابری جنسیتی با توجه به تمام معیارهای اخلاقی بین المللی مربوطه.

ب) به پیش بردن راههای جدید سازمان دهی کاروبازرگانی با هدف بالابردن تولید، رشد و رفاه از طریق سرمایه گذاری در ICT ها و منابع نیروی انسانی

ج) پیشبرد کار از راه دور به منظور اجازه دادن به شهروندان، بخصوص در کشورهای در حال

توسعه، LDC ها و کشورهای کوچک، که در جامعه خود زندگی کنند و در هر جایی کار نمایند و همچنین به منظور افزایش فرصت‌های شغلی برای زنان و برای افرادی که دارای ناتوانی‌هایی هستند. به هنگام توسعه کارآزاده دوربایده استراتژی‌های گسترش ایجاد شغل و حفظ نیروی کار ماهر توجه ویژه‌ای شود.

د) ارتقا برنامه‌های اولیه در علم و فناوری که باید بر روی دختران جوان و به منظور افزایش تعداد زنان در شغل‌های ICT، هدف گذاری شده باشد.

۲۰. محیط زیست الکترونیک

الف) تشویق می‌گردد که دولت‌ها با همکاری سایر بازیگران از ICT ها بعنوان ابزاری برای حفظ محیط زیست و بکارگیری حمایتی منابع طبیعی استفاده نمایند و آنها را توسعه دهند.

ب) تشویق می‌گردد دولت‌ها، جامعه مدنی و بخش خصوصی برای تولید و مصرف حمایتی و فروش و چرخه ایمن از لحاظ زیست محیطی سخت افزار و مولفه‌های دور انداخته شده مورد استفاده در ICT ها عملکردهایی را آغاز نمایند و برنامه‌ها و پروژه‌هایی را اجرا کنند.

ج) ایجاد سیستم‌های نظارت (monitoring)، با استفاده از ICT ها، به منظور پیش بینی و آگاهی دادن تاثیر بلایای طبیعی و ساخته دست بشر، بخصوص در کشورهای در حال توسعه، LDC ها و کشورهای کوچک

۲۱. کشاورزی الکترونیک

الف) تضمین توزیع سیستماتیک اطلاعات در مورد کشاورزی، دامپروری، ماهیگیری، جنگلداری و مواد غذایی با استفاده از ICT به منظور فراهم نمودن دسترسی به دانش و اطلاعات جامع، به روز و با جزئیات، بخصوص در نواحی روستایی

ب) مشارکتهای عمومی/خصوصی باید دنبال گردد تا استفاده از ICT بعنوان ابزاری جهت بهبود تولید (از لحاظ کمی و کیفی) به حداکثر برسد.

۲۲. علم الکترونیک

الف) توسعه اتصال اینترنت با سرعت بالای قابل استطاعت و قابل اطمینان برای تمام دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی به منظور حمایت از نقش حساس آنها در تولید اطلاعات و دانش، تحصیل و آموزش و همچنین حمایت از ایجاد مشارکتهای، همکاری و شبکه سازی بین این موسسات.

ب) ارتقا انتشار الکترونیکی، قیمت متعادل و اقدامات اولیه جهت دسترسی و قابل استطاعت نمودن اطلاعات علمی در تمام کشورها بصورت عادلانه.

ج) پیشبرد استفاده از فناوری نظیر به نظیر جهت سهیم شدن دانش علمی و پیش نویسها و باز نویسهایی مولفان علمی که از حق پرداخت خود صرف نظر کرده اند. (د) گسترش جمع آوری، توزیع و حفظ سیستماتیک و موثر داده های دیجیتال ضروری علمی مانند داده های مربوط به جمعیت و هواشناسی، در تمام کشورها (ه) توسعه اصول و استانداردهای متادیتا جهت تسهیل همکاری و استفاده موثر از اطلاعات و داده علمی جمع آوری شده مناسب جهت هدایت تحقیقات علمی

ج - ۸ - تنوع و هویت فرهنگی، تنوع زبانی و محتوای محلی

۲۲- تنوع فرهنگی و زبانی در حالیکه توجه به هویت فرهنگی، سنتها و مذاهب را برمی انگیزد جهت توسعه یک جامعه اطلاعاتی مبتنی بر گفتگوی میان تمدنها و همکاری منطقه ای و بین المللی ضروری است. این مورد یک عامل مهم برای توسعه حمایتی است.

الف) انجام سیاست گذاریهایی که از احترام، حفظ، ترویج و ارتقاء تنوع فرهنگی و زبانی و میراث فرهنگی در جامعه اطلاعاتی حمایت میکند همانطور که در مدارک توافق شده مربوطه سازمان ملل شامل بیانیه جهانی یونسکو در مورد تنوع فرهنگی منعکس شده است. این امر تشویق دولتها به طراحی سیاست گذاریهای فرهنگی جهت گسترش تولید محتوای فرهنگی، تحصیلی و علمی و توسعه صنایع فرهنگی محلی مناسب با محیط زبانی و فرهنگی کاربران را شامل میگردد.

ب) توسعه قوانین و سیاست گذاریهای ملی جهت تضمین این امر که کتابخانه ها، بایگانی ها، موزه ها و سایر موسسات فرهنگی میتوانند نقش کامل خود را بعنوان فراهم آورندگان محتوا (از جمله دانش سنتی) در جامعه اطلاعاتی بازی نمایند که بطور خاص از طریق فراهم نمودن دسترسی مداوم به اطلاعات ثبت شده می باشد.

ج) حمایت از تلاشها جهت توسعه و استفاده از ICT ها برای حفظ میراث طبیعی و فرهنگی که آن را بعنوان بخشی زنده از فرهنگ امروزه قابل دسترس میگذارد. این مورد سیستمهای در حال توسعه برای تضمین دسترسی مداوم به اطلاعات دیجیتال و محتوای چند رسانه ای بایگانی شده در مخازن دیجیتال را در بر میگیرد و بایگانی ها، گردآوریهایی فرهنگی و کتابخانه ها را به عنوان حافظه نوع بشر پشتیبانی میکند.

د) توسعه و اجرای سیاست گذاریهایی که تنوع بیان فرهنگی و دانش و سنتهای بومی را از طریق ایجاد محتوای اطلاعاتی متنوع و استفاده از روشهای متفاوت، حفظ، تصدیق

وگسترش میدهد که دیجیتال نمودن میراث تحصیلی، علمی و فرهنگی را دربرمیگیرد.

هـ) حمایت از توسعه، ترجمه و تطابق محتوای محلی، بایگانی های دیجیتالی و شکل های گوناگون رسانه دیجیتالی و سنتی توسط مجریان محلی. این فعالیتها همچنین میتوانند انجمن های محلی و بومی را تقویت نمایند.

و) فراهم نمودن محتوای مربوط به فرهنگها و زبانهای افراد در جامعه اطلاعاتی، از طریق دسترسی به سرویس های رسانه ای سنتی و دیجیتالی.

ز) فراهم نمودن موجبات پیشرفت ایجاد محتوای متنوع محلی و ملی از طریق مشارکتهای خصوصی/عمومی که آنچه را در زبان کاربران موجود است دربرگیرد و فعالیت مبتنی بر ICT در تمام زمینه های هنری به رسمیت شناخته شود و حمایت گردد.

ح) تقویت برنامه های متمرکز شده بردوره های با حساسیت جنسیتی در تحصیلات رسمی و غیر رسمی برای همه و ارتقاء سواد ارتباطی برای زنان با دیدگاه ظرفیت سازی دختران و زنان جهت درک و توسعه محتوای ICT.

ط) پرورش ظرفیت محلی برای ایجاد و توزیع نرم افزار در زبانهای محلی و همچنین محتوای مربوط به قسمتهای مختلف جمعیت شامل بیسوادان، افراد معلول، گروه های کم درآمد و آسیب پذیر، بویژه در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر.

ی) حمایت از موارد مبتنی بر رسانه در انجمن های محلی و پروژه های ترکیب کننده استفاده از رسانه سنتی و فناوریهای جدید برای نقش آنها در تسهیل استفاده از زبانهای محلی، برای مستند سازی و حفظ میراث محلی شامل تنوع اقلیمی و تنوع زیستی، و وسیله ای جهت دست یابی به جوامع روستایی و دور افتاده و بادیه نشین.

ک) ارتقاء ظرفیت افراد بومی به منظور توسعه محتوای زبانهای خودشان.

ل) همکاری با افراد بومی و جوامع سنتی جهت توانمند نمودن آنها به منظور استفاده و سود بردن موثرتر از استفاده از دانش سنتی آنها در جامعه اطلاعاتی.

م) تبادل دانش، تجربیات و بهترین اقدامات در خصوص سیاست گذاریها و ابزار طراحی شده جهت پیشبرد تنوع فرهنگی و زبانی در سطوح منطقه ای و زیر منطقه ای. این امر میتواند از طریق ایجاد گروه های کاری منطقه ای و زیر منطقه ای بر روی موارد ویژه این برنامه عملیاتی بدست آید که موجبات پیشرفت تلاشهای یکپارچه سازی را فراهم میکند.

ن) ارزیابی سهم ICT، در سطح منطقه ای، در تبادل و تراکنش فرهنگی و طراحی برنامه های مربوطه مبتنی بر خروجی این ارزیابی.

ص) دولتها باید از طریق مشارکتهای عمومی/خصوصی، فناوریها و برنامه های R&D درچنین نواحی، همانند ترجمه ، گرافیک icon ، سرویسهای همراه صوتی و توسعه سخت افزار ضروری و مدل‌های نرم افزاری متنوع شامل حق مالکیت، نرم افزار منبع باز و نرم افزار رایگان از قبیل مجموعه های کاراکتری استاندارد، کدهای زبان ، فرهنگ زبانهای الکترونیکی ، اصطلاح شناسی و اصطلاحات، جستجوی چندزبانه، ابزارهای ترجمه ماشین، نامهای دامنه بین المللی، مراجع محتوا و همچنین نرم افزار عمومی و کاربردی رابه پیش برند.

ج- ۹ رسانه

۲۴. رسانه ها(درشکلهای گوناگون خود و با تنوع مالکیتها) بعنوان يك بازیگر، نقشی کلیدی در توسعه جامعه اطلاعاتی دارند و بعنوان يك سهام دار مهم در آزادی بیان و کثرت اطلاعات شناخته میشوند.

الف) تشویق رسانه (چاپ و پخش و همچنین تاسیس رسانه جدید) جهت تداوم ایفای يك نقش مهم در جامعه اطلاعاتی

ب) تشویق توسعه قانونگذاری بومی که استقلال و کثرت رسانه را تضمین نماید.
ج) اتخاذ معیارهای مناسب (سازگار با آزادی بیان) جهت مبارزه با محتوای غیرقانونی و مضر در محتوای رسانه.

د) تشویق متخصصان رسانه در کشورهای توسعه یافته جهت ایجاد مشارکتهای شبکه ها با رسانه در کشورهای در حال توسعه بویژه در زمینه آموزش.

ه) ترویج تصاویر متعادل و متنوع از زنان و مردان توسط رسانه.

و) کاهش عدم تعادلات بین المللی موثر بر رسانه بخصوص از جنبه های زیرساخت، منابع فنی و توسعه مهارتهای انسانی ، بایر بهره گیری کامل از ابزار ICT از این لحاظ.

ز) تشویق رسانه سنتی جهت پل زدن بر روی شکاف دانش و تسهیل جریان محتوای فرهنگی، بخصوص در نواحی روستایی.

ج- ۱۰- ابعاد اخلاقی جامعه اطلاعاتی

۲۵. جامعه اطلاعاتی باید تحت ارزشهای جهانی شده باشد و سود مشترک از ICT هارا ترویج نماید و از سوء استفاده از ICT ها جلوگیری نماید.

الف) به منظور پیشبرد توجه به صلح و حمایت از ارزشهای بنیادی آزادی، برابری ، منافع مشترک، بردباری، مسئولیتهای مشترک و توجه به طبیعت گامهایی برداشته شود.

ب) تمام بازیگران باید آگاهی خود را از ابعاد استفاده اخلاقی از ICT ها افزایش دهند.

ج) تمام بازیگران در جامعه اطلاعاتی باید مطابق قانون سود مشترک را به پیش برند، از حریم خصوصی و داده شخصی حفاظت نمایند و رفتارهای مناسب و معیارهای پیش گیرنده را در مقابل سوء استفاده ها از ICT ها از قبیل عملکردهای غیرقانونی و سایر عملکردهایی که محرك آنها تبعیض نژادی است، تبعیض رادیکالی، بیگانه ستیزی و تعصبات مربوطه، نفرت، بی حرمتی، تمام اشکال سوء استفاده از کودکان از قبیل سوء استفاده جنسی و قاچاق و استثمار انسان اتخاذ نمایند.

د) دعوت از بازیگران مربوطه بویژه دانشگاهی جهت ادامه تحقیقات بر روی ابعاد اخلاقی ICT ها.

ج - ۱۱ - همکاری بین المللی و منطقه ای

۲۶. همکاری بین المللی میان تمام بازیگران در اجرای این برنامه عملیاتی حیاتی است و باید با دید پیشبرد دسترسی جهانی و پل زدن بر روی شکاف دیجیتالی داخلی، از طریق تدارک وسایل اجرایی تقویت گردد.

الف) دولتهای کشورهای در حال توسعه باید اولویت مربوطه پروژه های ICT را در پاسخ به درخواستهای همکاری و کمک بین المللی در زمینه پروژه های توسعه زیرساخت از کشورهای توسعه یافته و سازمانهای تامین مالی بین المللی بالا برند.

ب) طبق مفاد معاهده جهانی سازمان ملل و براساس بیانیه هزاره سازمان ملل، مشارکتهای عمومی/خصوصی را با تمرکز بر روی استفاده از ICT در توسعه ایجاد نمایند و شتاب دهند.

ج) دعوت از سازمانهای بین المللی و منطقه ای که ICT ها را در برنامه های کاری خود به جریان در آورند و به تمام سطوح کشورهای در حال توسعه کمک نمایند که در تهیه و اجرای برنامه های عملیاتی ملی وارد گردند تا از تکمیل اهداف مشخص شده در بیانیه اصول و این برنامه عملیاتی با در نظر گرفتن اهمیت اقدامات اولیه منطقه ای حمایت نمایند.

د - صورتجلسه منافع مشترک دیجیتالی

۲۷. هدف از صورتجلسه منافع مشترک دیجیتالی فراهم نمودن شرایط برای به جریان انداختن منابع انسانی، مالی و فنی برای شامل شدن تمام مردان و زنان در جامعه اطلاعاتی نوظهور میباشد. همکاری نزدیک ملی، منطقه ای و بین المللی میان تمام بازیگران در اجرای مفاد این صورتجلسه حیاتی است. جهت غلبه بر شکاف دیجیتالی

نیاز به استفاده موثرتر از روشها و مکانیزمهای موجود و استخراج مکانیزمهای جدید میباشد تا تامین مالی برای توسعه زیرساخت، تجهیزات، ظرفیت سازی و محتوا که برای مشارکت در جامعه اطلاعاتی ضروری هستند فراهم گردد.

د - ۱- اولویتها و استراتژیها

الف) استراتژیهای الکترونیکی ملی باید مکمل برنامه های توسعه ملی باشند که استراتژیهای کاهش فقر را دربرگیرند.

ب) ICT ها باید بطور کامل در تعیین راهبردها برای کمک رسانی رسمی توسعه (ODA)، از طریق هماهنگی و استفاده مشترک موثرتر از اطلاعات و تجزیه و تحلیل و سهیم شدن بهترین اقدامات و درسهای فراگیری شده از تجربه برنامه های ICT برای توسعه، وارد گردند.

د - ۲- به جریان انداختن منابع

الف) تمام کشورها و سازمانهای بین المللی باید جهت ایجاد شرایط سودمند برای افزایش قابلیت دستیابی و به جریان انداختن موثر منابع برای تامین مالی توسعه همانطور که در موافقت عمومی Monterrey به تفصیل آمده است رفتار نمایند.

ب) کشورهای توسعه یافته باید تلاشهای جدی جهت تکمیل تعهدات بین المللی خود برای تامین مالی توسعه شامل موافقت عمومی Monterrey را انجام دهند که در آن کشورهای توسعه یافته که این امر را انجام نداده اند وادار میشوند که تلاشهای جدی را به سمت هدف ۰/۷ درصد تولید ناخالص ملی (GNP) بعنوان ODA به کشورهای در حال توسعه و ۰/۱۵ تا ۰/۲۰ درصد GNP کشورهای توسعه یافته به کشورهای کمتر توسعه یافته بکار گیرند.

ج) برای آن دسته از کشورهای در حال توسعه که با فشارهای وامی غیر قابل حمایت روبرو هستند از اقدامات ابتکاری که جهت کاهش بدهی های عقب افتاده و دعوت به معیارهای ملی و بین المللی در آن ارتباط شامل، در صورت مناسب بودن، حذف بدهی و سایر ترتیبات برعهده گرفته میشوند استقبال میکنیم. توجه ویژه به پیشبرد اقدام ابتکاری کشورهای فقیر بدهی سنگین بایستی در نظر گرفته شود. این اقدامات ابتکاری منابع بیشتری را آزاد خواهد نمود که ممکن است برای تامین مالی ICT برای پروژه های توسعه استفاده شوند.

د) باتائید ظرفیت ICT برای توسعه با زهم فرامیخوانیم:

۱) کشورهای در حال توسعه راجعت افزایش تلاشهایشان به منظور جذب سرمایه گذاریهای عمده ملی و خارجی خصوصی برای ICT ها از طریق ایجاد یک محیط سرمایه گذاری توانمند شفاف، با ثبات و قابل پیش بینی.

۲) کشورهای توسعه یافته و سازمانهای بین المللی را برای مسئول بودن نسبت به استراتژیها و اولویتهای ICT ها برای توسعه، وارد نمودن ICT ها در برنامه های کاریشان و کمک به کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر جهت تهیه و اجرای استراتژیهای الکترونیکی خودشان. کشورهای توسعه یافته باید بر اساس اولویتهای برنامه های توسعه ملی و اجرای تعهدات فوق، تلاشهای خود را جهت فراهم نمودن منافع مالی بیشتر برای کشورهای در حال توسعه درآماده نمودن ICT ها برای توسعه افزایش دهند.

۳) بخش خصوصی را به سهیم شدن در اجرای این صورتجلسه منافع مشترک دیجیتالی.

ه) در تلاشهای خود جهت ایجاد پل بر روی شکاف دیجیتالی ما باید در همکاری توسعه خود، کمک فنی و مالی که به سمت ظرفیت سازی ملی و منطقه ای هدایت شده است، انتقال فناوری بر اساس شرایط توافق شده متقابل، همکاری در برنامه های R&D و تبادل know-how را به پیش ببریم.

و) در حالی که تمام مکانیزمهای مالی موجود باید بطور کامل بهره برداری گردند یک بازنگری جامع از میزان مناسبت آنها در مقابله با چالشهای ICT برای توسعه باید تا پایان دسامبر ۲۰۰۴ تکمیل گردد. این بازنگری باید بوسیله یک گروه کاری موظف تحت سرپرستی دبیرکل سازمان ملل انجام شود و برای مطرح شدن به فاز دوم این مجمع ارسال گردد. بر اساس نتایج بازنگری، اصلاح و نوآوری مکانیزمهای مالی با دربرگرفتن موثر بودن، عملی بودن و ایجاد یک صندوق داوطلبانه تامین مالی منافع مشترک دیجیتالی، همانطور که در بیانیه اصول اشاره شد، طرح خواهد شد.

ز) کشورها باید ایجاد مکانیزمهای ملی جهت دست یابی به دسترسی عام در نواحی روستایی زیر پوشش شهری را به منظور پل زدن بر روی شکاف دیجیتالی در نظر بگیرند.

ه- پیگیری و ارزیابی

۲۸- یک ارزیابی و نشانگذاری (کیفی و کمی) واقعی عملکرد بین المللی از طریق شاخصهای قابل مقایسه آماری و نتایج تحقیق باید جهت پیگیری اجرای اهداف،

مقاصد و نشان‌ها در برنامه عملیاتی با در نظر گرفتن شرایط ملی متفاوت توسعه یابد. الف) با همکاری هر یک از کشورهای مرتبط، یک فهرست ترکیبی توسعه ICT (فرصت دیجیتال) توسعه یابد و اجرا گردد. این فهرست می‌تواند سالیانه یا هر دو سال در یک گزارش توسعه ICT منتشر گردد. فهرست مذکور می‌تواند آمار رانشان دهد در حالیکه گزارش ذکر شده تجزیه و تحلیلی بر روی سیاست‌گذاریها و اجرای آنها را وابسته به شرایط ملی که تجزیه و تحلیل جنسی را نیز دربر میگیرد ارائه میکند.

ب) شاخصها و نشان‌گذاری مناسب شامل شاخصهای قابلیت اتصال جوامع، بایدمیزان شکاف دیجیتال در هر دو بعد بومی و بین‌المللی را آشکار نماید و آن را تحت ارزیابی مرتب قرار دهند و پیشرفت جهانی در استفاده از ICTها را جهت دست‌یابی به اهداف توسعه توافق شده بین‌المللی شامل اهداف بیانیه هزاره، دنبال نمایند.

فضای رایانه‌ای بعنوان منبعی مشترک برای بهره‌مندی عمومی در جهان

يك بررسی جهانی ITU که بصورت online صورت گرفت و در روز جهانی مخابرات (۱۷ مه ۲۰۰۴) منتشر شد، حمایتی قوی را از مجموعه ده هدف مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS) در دسامبر ۲۰۰۳ جهت بهبود دسترسی و قابلیت اتصال به فناوریهای اطلاعات و ارتباطات (ICT) تا سال ۲۰۱۵ نشان میدهد. بررسی مذکور که بین ۱۰ آوریل و ۱۰ مه ۲۰۰۴ صورت گرفت حمایتی سراسری را از این عقیده نشان میدهد که اگر جامعه اطلاعاتی جامعه ای است که در آن تمام شهروندان در سطح جهان میتوانند دسترسی و استفاده یکسان از منابع اطلاعاتی برای اقتصاد پایدار و توسعه اجتماعی داشته باشند در این صورت فضای رایانه‌ای باید منبعی مشترک برای همه جهت منفعت عمومی جهانی باشد. بیش از ۹۴ درصد از ۱۲۵۰ پاسخ دهنده بررسی مذکور بر این عقیده بودند و این نتایج در تمام مناطق تحت بررسی ثابت بود(شکل ۱).

رتبه بندی اهداف WSIS حاصل از بررسی مذکور

ده هدف طرح عملیاتی WSIS که توسط ۱۷۵ عضو دولتی تصویب شد همگی برای ایجاد يك جامعه اطلاعاتی برای عموم، بسیار مهم ارزیابی شدند. رتبه بندی حاصل از بررسی مذکور بصورت زیر است :

۱- اتصال دانشگاهها، کالج ها، دبیر ستانها و دبستانها بوسیله ICTها (هدف شماره دو WSIS) :

۸۵/۴۳ درصد

۲- اتصال مراکز علمی و تحقیقاتی با ICT ها (هدف شماره سه WSIS) :

۸۴/۷۶ درصد

۳- تضمین دسترسی بیش از نیمی از افراد جهان به ICT ها در محدوده دسترسی (هدف شماره ده WSIS) :

۶۹/۲ درصد. امتیازهای بالاتر مربوط به آفریقا و کشورهای عربی (۸۳ و ۸۲ درصد) و امتیازهای پایین تر مربوط به اروپا و استرالیا (۶۴ و ۵۵ درصد) میباشند.

۴- اتصال روستاها با ICT ها و ایجاد نقاط دسترسی در جامعه (هدف شماره يك WSIS) :

۶۵/۷۵ درصد. امتیازهای بالاتر مربوط به آفریقا و آسیا (۷۹/۴۴ و ۷۲/۷۳) میباشند.

۵- اتصال تمام ادارات محلی و مرکزی دولتی و ایجاد سایتهای وب و آدرسهای e-mail (هدف شماره شش WSIS) :

۶۵/۵۳ درصد. امتیازهای بالاتر مربوط به آفریقا (۸۰/۵۶ درصد) و آسیا (۷۱/۹۰ درصد) میباشند.

۶- اتصال مراکز بهداشت و بیمارستانها بوسیله ICT ها (هدف شماره پنج WSIS) :

۶۴/۸۹ درصد. امتیاز ۵۷ درصد برای اروپا و امتیازهای بسیار بالاتر برای آفریقا و کشورهای عربی (۷۴ و ۷۸ درصد). این مطلب ممکن است عقیده قویتری را در مناطقی که دارای پتانسیل ICT جهت گسترش ارائه خدمات بهداشتی به مردم در نواحی دورافتاده و کمتر توسعه یافته هستند بوجود آورد.

۷- اتصال کتابخانه های عمومی، مراکز فرهنگی، موزه ها، مراکز پستی و بایگانی ها با ICT ها (هدف شماره چهار WSIS) :

۶۴/۸۷ درصد. امتیازهای بالاتر مربوط به آفریقا (۷۶ درصد) و آسیا (۷۳ درصد) می باشند و امتیازهای پایین تر به اروپا (۵۹ درصد) و آمریکا (۶۸ درصد) تعلق دارند. نتایج مذکور میتوانند قابلیت دست یابی نسبی فناوریهای اطلاعات را بعنوان منبعی در کتابخانه های اروپا و آمریکا منعکس کنند.

۸- تطابق دوره تحصیلی تمام دبستانها و دبیرستانها جهت مواجهه با چالشهای جامعه اطلاعاتی با در نظر گرفتن شرایط ملی (هدف شماره هفت WSIS) :

۶۲/۸۲ درصد. امتیازهای منطقه ای از ۵۵ درصد (اروپا) تا ۷۶ درصد در کشورهای غربی و آمریکا متغیر است.

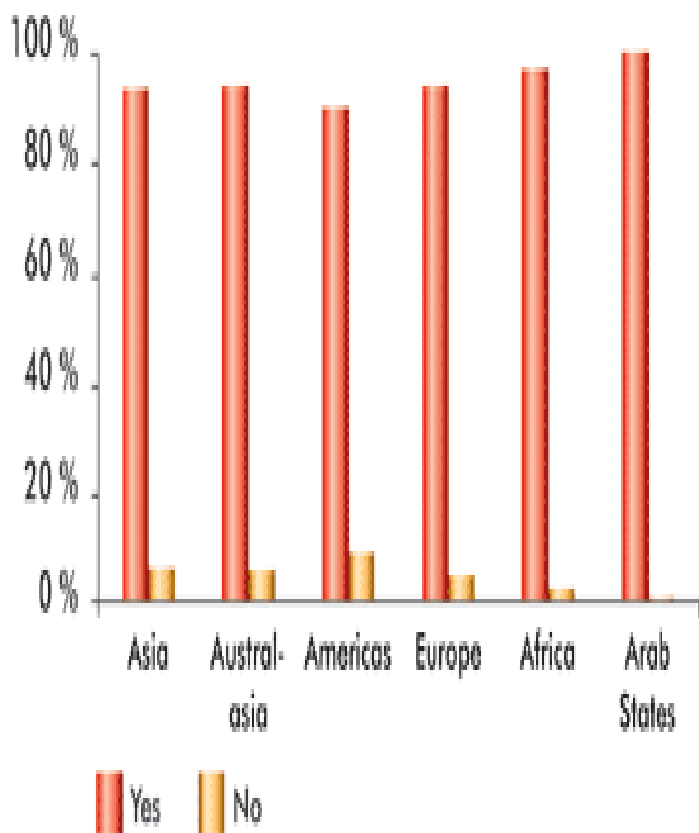
۹- تشویق توسعه محتوا و ایجاد شرایط فنی جهت تسهیل حضور و استفاده از تمام زبانها ی دنیا روی اینترنت (هدف شماره نه WSIS) :

۵۲/۷۹ درصد. امتیازهای منطقه‌ای از ۴۵ درصد در اروپا تا ۷۱ درصد در کشورهای عربی متغیر است.

۱۰- تضمین دسترسی تمام جمعیت جهان به خدمات رادیویی و تلویزیونی (هدف شماره هشت WSIS):

۴۷/۸۰ درصد. امتیازهای پایین‌تر متعلق به استرالیا و اروپا (۳۰ و ۴۳ درصد) و امتیاز بالاتر متعلق به آفریقا (۷۰ درصد) می‌باشد.

شکل ۱- آیا فضای رایانه‌ای باید به عنوان منبعی که همه باید در آن سهم باشند قلمداد شود؟

فعالیت های ITU در رابطه با اجرای طرح عملیاتی (WSIS)

مصوبه قطعنامه شماره ۱۲۲۴ شورای ITU سال ۲۰۰۴ دبیرکل اتحادیه و مدیران دفاتر سه گانه را راهنمایی می نماید که در اجرای نتایج فاز اول مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی که در ارتباط مستقیم با وظایف و دستورکار ITU و واحدهای مربوطه آن میباشد، اقدام لازم بعمل آورند.

براین مبنا و با توجه به عملیاتی کنفرانس استانبول و برنامه های وابسته به آن که در بخشهای قبلی گزارش توضیح داده شد، دومین چنین بانگرتشی بر موضوعات طرح عملیاتی مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (ژنو-۲۰۰۳) میتوان سرفصلهای کاری مشترکی در دو طرح عملیاتی یافت که جدول زیر تطابق در برنامه رانشان میدهد:

تعهدات مربوطه در ITU-D	طرح عملیاتی WSIS
<p>برنامه های ۱، ۳ و ۴ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول قطعنامه های ۶، ۱۳ و ۲۹ کنفرانس استانبول</p> <p>(WTDC-02)</p>	<p>C1 - نقش دولتها و شرکاء در ارتقاء ICTs برای توسعه</p>
<p>برنامه های ۳، ۴ و ۵ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول قطعنامه شماره ۳ کنفرانس استانبول</p> <p>(WTDC-02)</p>	<p>C2 - زیرساخت اطلاعات و ارتباطات : پی ریزی اساسی برای جامعه اطلاعاتی</p>
<p>برنامه های ۳ و ۴ طرح عملیاتی کنفرانس</p>	<p>C3 - دسترسی به اطلاعات و دانش</p>

استانبول (ISAP)	
برنامه های ۳، ۴ و ۵ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (ISAP)	CA - ظرفیت سازی
تعهدات مربوطه در ITU-D	طرح عملیاتی WSIS
برنامه ۳ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (ISAP)	C5 - اعتماد سازی و امنیت در استفاده از ICTs
برنامه های ۱ و ۳ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول قطعنامه شماره ۱۰۲ کنفرانس سران مختار (PP-02)	C6 - توانمندسازی محیط
برنامه ۳ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول قطعنامه شماره ۳ کنفرانس جهانی توسعه مخابرات (WTDC-02)	C7 - کاربردهای ICT
برنامه ۳ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (ISAP)	C8 - تفاوت فرهنگی و هویت، تفاوت زبانی و محتوای محلی
—————	C9 - رسانه ها
برنامه ۳ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (ISAP)	C10 - ابعاد اخلاقی جامعه اطلاعاتی
برنامه های ۱، ۳ و ۴ طرح عملیاتی کنفرانس استانبول (ISAP)	C11 - همکاری بین المللی و محلی

مجمع جهانی استانداردسازی مخابرات

مجمع جهانی استانداردسازی مخابرات که هرچهارسال یکبارتشکیل میگرددیکی ازمجامع وکنفرانسهای تصمیم گیرندهITU و بالاترین سطح تصمیم گیری دربخش استانداردسازی مخابرات اتحادیه بین المللی مخابرات میباشد.

وظایف و اختیارات این مجمع بشرح زیرمیباشد:

- تصویب برنامه کاری ITU-T و تعیین اولویت های مربوطه
- تهیه چارچوب کاری در رابطه بات تهیه استانداردهای مخابراتی
- تأیید، اصلاح و یاردپیش نویس توصیه نامه های ITU-T
- بررسی گزارش گروههای مطالعاتی و گروه مشورتی استانداردسازی مخابرات (TSAG) و ارائه نقطه نظرات لازم
- تصمیم گیری در رابطه با ساختار گروههای مطالعاتی و سوالات مورد مطالعه توسط هرگروه مطالعاتی
- تسهیل در امر مشارکت کشورهای در حال توسعه در فعالیت های گروههای مطالعاتی ITU-T
- تعیین و گروه بندی سوالات مورد علاقه کشورهای در حال توسعه

نکات برجسته مجمع جهانی استاندارد سازی مخابرات سال ۲۰۰۴ (WTSA-04)

گروه مطالعاتی جدید در ارتباط با شبکه های نسل آتی

شبکه های نسل آتی تحول در شبکه های ثابت و موبایل فعلی و روند تکاملی آنها را در آینده ارائه می نمایند . تفاوت بنیادی بین NGN و شبکه امروزی تغییر از شبکه های سوئیچ مداری فعلی به سیستمهای مبتنی بر بسته از قبیل سیستمهایی که از پروتکل اینترنت استفاده میکنند میباشد. انتظار میرود NGN به کاربران خط ثابت و

موبایل ارتباطی کامل بدون قطعی بدهد و دسترسی نامحدود کاربران را به فراهم آوردگان مختلف سرویس در یک محیط چند سرویسی، چند پروتکلی و چند تامين کننده تجهیزات ارائه نماید. بنابراین نیاز به استانداردهای جهانی برای NGN حیاتی است چرا که انتظار میرود اکثر اپراتورها به سمت یک زیر ساخت IP حرکت نمایند. در این راستا مجمع جهانی استانداردسازی مخابرات تصمیم به تاسیس یک گروه مطالعاتی جدید برای NGN گرفت. علاوه بر موضوعاتی که پیش از این در گروه مطالعاتی ۱۲ مورد بحث بود، این گروه مطالعاتی جدید مسئول بررسی تمام سئوالات مربوط به معماری و چارچوبهای NGN خواهد بود.

نیازمندیهای سیگنالینگ برای NGN توسط گروه مطالعاتی جدیدی و در ارتباط با گروه مطالعاتی ۱۱ توسعه خواهد یافت. هماهنگی تمام فعالیتهای مربوط به NGN در سایر گروههای مطالعاتی نیز به عهده گروه مطالعاتی جدید NGN خواهد بود. بدین منظور سایر گروههای مطالعاتی توصیه نامه ها را بر اساس نیازهایی که گروه مطالعاتی NGN بیان میکند توسعه خواهند داد. این گروه مطالعاتی جدید در کار خود از طریق یک مکانیزم هماهنگی مشترک کمک خواهد شد تا مطالعات هسته ای NGN را در زمینه های قابلیت تحرک، سیگنالینگ، نامگذاری، شماره گذاری، آدرس دهی و مسیریابی هماهنگ نماید.

موارد مربوط به اینترنت

برخی از تصمیمات کلیدی این مجمع به فعالیت اینترنتی ITU-T مربوط میشود.

• اقداماتی جهت مقابله با نامه های الکترونیکی ناخواسته

رشد نامه های الکترونیکی ناخواسته به عنوان یکی از عمده ترین بلاهای موثر بر دنیای دیجیتالی میباشد که باعث افزایش هزینه ها و کاهش درآمد فراهم آوردگان سرویس اینترنت، اپراتورهای مخابراتی و کاربران تجاری میگردد و انجام اقداماتی جهت مقابله با آن اهمیت یافته است. اقدامات فنی یک راه حل مهم جهت مقابله با نامه های الکترونیکی ناخواسته است. در راستای تقاضای صنعت و گروههای مطالعاتی در این خصوص در ماههای اخیر، مجمع تصمیم به همکاری گروههای مطالعاتی ITU-T با IETF و سایر سازمانها گرفت تا توصیه نامه های فنی با هدف مقابله با نامه های الکترونیکی ناخواسته که تعاریف لازم با کاربرد جهانی را شامل گردد توسعه یابد و

پیگیری این موضوع به عهده گروه مشورتی استانداردسازی مخابرات (TSAG) میباشد. مجمع جهانی استانداردسازی مخابرات با صدور قطعنامه‌ای از دولتهای عضو ITU دعوت می‌نماید جهت تضمین انجام اقدامات مناسب و موثر به منظور مقابله با نامه‌های الکترونیکی ناخواسته گام‌هایی را در چارچوب‌های قانونی ملی خود بردارند.

• سهم ITU-T در WSIS

پیرو بیانیه مجمع جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS) که در دسامبر ۲۰۰۳ با شرکت سران کشورهای عضو ITU و سازمان ملل متحد در ژنو برگزار گردید و به منظور کمک به شکل دهی سهم ITU در WSIS و بویژه گروه کاری دولت اینترنتی، WTSA تصمیم به تاسیس یک گروه کاری در ارتباط با موارد مطرح در WSIS و در خصوص جنبه‌های فنی شبکه‌های مخابراتی مورد استفاده اینترنت گرفت که اولین نشست آن در سال ۲۰۰۵ خواهد بود.

• نام گذاری ، شماره گذاری ، آدرس دهی ، مسیریابی و منابع

شناسایی

افزایش سریع استفاده از شبکه‌های موبایل و ازدیاد سرویس‌های فراتر از تلفن صوتی سنتی نیاز به جداسازی شناسه کاربر از شناسه ترمینال و موقعیت جغرافیایی را بوجود می‌آورد در حالیکه قابلیت اتصال متقابل جهانی را به مخاطره نیاندازد. با توسعه شبکه‌های جدید یا شبکه‌های نسل آتی و قابلیت‌های آنها ضروری است سرویس‌های مخابراتی جدید که نیاز به قابلیت‌های منحصر بفرد شماره‌گذاری، نام گذاری و آدرس دهی خواهند داشت مشخص شوند. این قابلیت‌ها کاملاً متفاوت از قابلیت‌هایی هستند که شبکه‌های سنتی از آن برخوردارند ولی ضروری است که شبکه‌های جدید به منظور حفظ موجودیت هرکاربری جهت تعیین هویت و رسیدن به هرکاربردیگر با محیط سنتی تعامل کامل داشته باشند.

بدین منظور گروه مطالعاتی ۲ (ITU-T) علاوه بر مسئولیت قبلی در ارتباط با جنبه‌های عملیاتی تدارک سرویس، نام گذاری، شماره گذاری، آدرس دهی و مسیریابی (NNAR) برای NGN را نیز مورد بررسی قرار خواهد داد.

(WTSA-04) قطعنامه‌ای را نیز در خصوص تخصیص شماره‌گذاری، نام‌گذاری، آدرس دهی و کدهای شناسایی بین المللی از قبیل کدهای کشوری، کدهای شبکه و

ناحیه سیگنالینگ، کدهای کشوری دیتا، کدهای کشوری موبایل و ... مورد تجدید نظر قرار داد.

• ENUM

با در نظر گرفتن فعالیت صورت گرفته توسط ITU-T در خصوص شماره‌گذاری الکترونیکی (ENUM) و موارد حل نشده باقیمانده، WTSA گروه مطالعاتی ۲ (ITU-T) را مسئول بررسی نحوه کنترل ITU بر تغییرات مربوط به منابع مخابراتی بین‌المللی شامل نام‌گذاری، شماره‌گذاری، آدرس دهی و مسیریابی مورد استفاده برای ENUM نمود.

ENUM یک پروتکل نگاشت شماره تلفن اینترنتی است که تحت آن این امکان برای مصرف‌کنندگان وجود خواهد داشت که از یک شماره واحد جهت دسترسی به انواع ترمینالها و سرویسها از قبیل تلفن، فاکس، e-mail، پی‌جو، تلفنهای همراه، سایتهای وب یا هر سرویس دیگری که از طریق یک الگوی آدرس دهی اینترنت برای مشترک در خانه، محل کار یا هنگامیکه در حال حرکت است استفاده کنند.

قطعنامه جدیدی نیز توسط WTSA تصویب شد که به گروه مطالعاتی ۲ (ITU-T) رهنمود مینماید با دولتها و صنعت جهت مرور تجربیات اعضای دولتی ITU در رابطه با CCTLD (دامنه سطح بالای کد کشوری) همکاری نماید.

• نامهای دامنه بین‌المللی

با در نظر گرفتن نیاز به یک بررسی عمیق موارد سیاسی، اقتصادی و فنی مربوط به نامهای دامنه بین‌المللی (IDN) ناشی از تراکنش بین حاکمیت ملی و هماهنگی بین‌المللی، WTSA گروه مطالعاتی ۱۷ (ITU-T) را مسئول مطالعه IDN نمود.

امنیت رایانه‌ای

با در نظر گرفتن اینکه نوع و تعداد رویدادهای رایانه‌ای شامل حملات و ویروسها و مانند آن در حال افزایش است و بدلیل آسیب‌پذیری بالقوه ناشی از همگرایی شبکه‌های سنتی با شبکه‌های IP، موضوع امنیت رایانه‌ای در این مجمع از اهمیت بالایی برخوردار بود.

WTSA در این ارتباط قطعنامه‌ای را صادر نمود که ITU-T را موظف می‌کند توصیه‌نامه‌های خود را بویژه در زمینه پروتکل‌های سیگنالینگ و ارتباطات ارزیابی نماید تا نیرومند بودن آنها را تضمین کند و بنابراین از بهره‌برداری طرف‌های خرابکار و گسترش آنها در شبکه زیرساخت جهانی ICT ممانعت نماید.

مراقبت‌کننده فن آوری

در این مجمع تاسیس یک گروه کاری جدید جهت برنامه ریزی کارگاه‌های ITU-T تصویب گردید. وظایف کمیته هماهنگی کارگاه و سمینار (SCC) در جلسه آینده گروه مشورتی استانداردسازی مخابرات (TSAG) تعیین خواهد شد. علاوه بر وظیفه فوق این گروه با مونیتر کردن بازار مخابرات، اطلاعات لازم را جهت برنامه کاری ITU-T فراهم خواهد نمود.

Call-back و اقدام‌های مشابه دیگر برای مکالمه

موضوع Call-back مدتی است در دستور کار ITU قرار دارد. در WTSA-04 الحاقیه قطعنامه موجود در خصوص Call-back تأیید گردید. بر اساس این الحاقیه، گروه مطالعاتی ۲ (ITU-T) اثر اقتصادی Call-back و سایر اقدام‌های مشابه مکالمه را در کشورهای در حال توسعه و نحوه تأثیر آن بر توانایی آنها جهت توسعه شبکه‌ها و سرویس‌های مخابراتی بررسی خواهد نمود. گروه مطالعاتی ۳ هم چنین مسئول بررسی روش‌های دیگر مکالمه شامل Refiling خواهد بود.

مشارکت گسترده تر کشورهای در حال توسعه در فعالیتهای استاندارد سازی

با توجه به مشکلات کشورهای در حال توسعه، کمتر توسعه یافته (LDC) و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر، در تضمین مشارکت موثر آنها در بخش استاندارد سازی، مجمع یک طرح عملیاتی را بر اساس ۵ برنامه تصویب نمود. برنامه اول در خصوص تقویت قابلیت‌های استانداردسازی شامل معرفی یا بصورت web در آوردن اجلاس‌های گروه‌های مطالعاتی به منظور مشارکت یا کمک از راه دور کشورهای مذکور در توسعه طرح‌ها، استراتژیها و سیاست‌گذاریهای استانداردسازی میباشد. هدف برنامه دوم تضمین درک روشن کشورهای در حال توسعه، کشورهای

کمتر توسعه یافته و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر از توصیه نامه‌های ITU خواهد بود که از طریق ارزیابی مطابقت استانداردهای ملی موجود با استانداردهای ITU-T ، بکارگیری راهنماهای توصیه نامه های ITU-T یا دوره‌های آموزشی صورت خواهد گرفت . برنامه سوم در خصوص ظرفیت سازی نیروی انسانی از طریق سازماندهی سمینارها ، کارگاههای آموزشی و اجلاسهای گروههای مطالعاتی در کشورهای فوق بدست خواهد آمد . تحت این برنامه مجمعی نیز که توسط گروهی از متخصصان اداره میگردد تشکیل خواهد شد تا مشاوره لازم را برای نهادهای استانداردسازی در این کشورها فراهم نماید . برنامه چهارم فراخوانی کشورهای توسعه یافته جهت کمک به گروهی از کشورهای در حال توسعه ، کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر در انجام موثرتر فعالیتهای استانداردسازی میباشد. در نهایت، برنامه پنجم دعوت به مشارکتهای داوطلبانه عمومی - خصوصی در تامین مالی اجرای طرح عملیاتی مذکور می نماید .

اقدام دیگر WTSA-04 در بهبود سطح مشارکت کشورهای در حال توسعه در فعالیتهای استانداردسازی، ایجاد گروههای منطقه‌ای است که با این تدبیر و روش کار مربوطه کشورهایی که در اجلاسهای گروههای مطالعاتی شرکت نمی نمایند را قادر میسازد از فعالیتهای بخش استانداردسازی مطلع شوند . از اقدامات دیگر مجمع مذکور ارجاع موضوع دسترسی رایگان به کتابهای مرجع ، راهنماها و سایر انتشارات ITU در ارتباط با اجرای توصیه نامه‌های ITU-T بویژه توصیه نامه های مربوط به طراحی ، عملیات و نگهداری شبکه ها به شورای ITU میباشد

ساختار بخش استانداردسازی مخابرات و اولویتهای برنامه کاری

در مجموع ۱۶۵ سؤال به ۱۳ گروه مطالعاتی ITU-T با زمینه های مسئولیتی عمومی ذیل اختصاص یافته است :

گروه مطالعاتی ۲- جنبه های عملیاتی تدارک سرویس ، شبکه ها و عملکرد
گروه مطالعاتی ۳- اصول تعرفه و حسابداری شامل موارد اقتصادی و سیاست گذاری مخابراتی

گروه مطالعاتی ۴- مدیریت مخابراتی

گروه مطالعاتی ۵- حفاظت در مقابل اثرات محیط الکترومغناطیس

گروه مطالعاتی ۶- تجهیزات برون و نصبهای بیرونی مربوطه

- گروه مطالعاتی ۹- شبکه های کابلی باند پهن یکپارچه و انتقال تلویزیونی و صوتی
- گروه مطالعاتی ۱۱- نیازمندیهای سیگنالینگ و پروتکلها
- گروه مطالعاتی ۱۲- عملکرد و کیفیت سرویس
- گروه مطالعاتی ۱۳- شبکه های نسل آتی (معماری ، روند تکاملی و همگرایی)
- گروه مطالعاتی ۱۵- زیر ساختهای شبکه نوری و سایر شبکه های انتقال
- گروه مطالعاتی ۱۶- ترمینالها، سیستمها و کاربردهای چند رسانه‌ای
- گروه مطالعاتی ۱۷- امنیت ، زبانها و نرم افزارهای مخابراتی
- گروه مطالعاتی ۱۹- شبکه های مخابراتی موبایل

موارد مربوطه به جنسیت

این مجمع برای اولین بار موضوع جنسیت را در دستور کار ITU-T قرار دارد. بر این مبنا WTSA-04 قطعنامه‌ای را با هدف تشویق اعضای ITU-T به شرکت در اجلاس‌هایی با اهداف برابری جنسیتی از طریق مشارکت زنان در فعالیتهای استاندارد سازی و موقعیتهای رهبری در ITU تصویب نمود .

راهنمای کلمات اختصاری

WTSA	World Telecommunication standrdization Assembly
NGN	Next Generation Network
IETF	Internet Engineering Task Force
TSAG	Telecommonieation Standardization Advisoty Group
WSIS	World Summit on the Information Society
IDN	International Domain Name
ENUM	Elentronic Numbering

NNAR	Naming, Numbering, Addressing and Routing
ccTLD	Country code Top Level Domain

کنفرانس جهانی ارتباطات رادیویی (WRC)

ارتباطات رادیویی باگستره طیف فرکانس از 3KHZ تا 3000GHZ دارای کاربردهای مهم و گسترده ای در صنعت مخابرات، شاخه های مختلف علوم و بخشهای استراتژیک مانند صنایع نظامی می باشد. پیشرفت تکنولوژی در صنعت مخابرات از جمله در بخش ارتباطات رادیویی استفاده از فرکانسهای بالاتر را جهت نیازمندیهای ارتباطات و علوم امکان پذیر ساخته است.

هرچندکه فرکانسهای استفاده شده در سیستم های رادیویی موجود و پایشهاد شده برای سرویسهای رادیویی جدید در حال حاضر تا حدود فرکانس 50GHZ محدود بوده است (برای رادیونجوم از فرکانسهای بالاتر از 50GHZ نیز استفاده شده است) ولی در آینده شاهد استفاده از باندهای فرکانس بالاتر در سیستم سرویسهای مخابراتی و حتی استفاده از امواج نوری در ارتباطات بین ماهواره ها و ایستگاههای آسمانی خواهیم بود. در حال حاضر تراکم استفاده از باندهای فرکانس به محدوده 300MHZ تا 300GHZ مربوط میباشد که سرویسهای مختلفی از قبیل سرویسهای ماهواره ای ثابت، موبایل، پخش، اکتشاف زمین، هواشناسی، تحقیقات فضایی، ناوبری هوایی و دریایی، سرویس ثابت زمینی و موبایل زمینی سرویسهای تعیین موقعیت و... بنابه مقتضیات نیاز و مشخصات انتشار امواج از بخشی از محدوده فرکانس فوق را استفاده مینمایند.

باتوجه به محدودیت منبع فرکانس و افزایش تقاضا، استفاده از یک باند فرکانس برای چند سرویس مختلف الزامی خواهد بود و لذا استفاده از طیف فرکانس، تعیین نقاط مداری ماهواره ها و تعیین مشخصات فنی لازم برای سیستم های رادیویی جهت احتراز از تداخل فرکانس مسائل پیچیده ای را از نظر فنی و مقرراتی بوجود می آورد که بایستی مدیریت دقیق و لازم بر آن اعمال گردد.

مهمترین مرجع ساماندهی موارد فوق اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) می باشد که در این زمینه از طریق دفتر ارتباطات رادیویی (RB) نسبت به هماهنگی، ثبت فرکانس، انجام

محاسبات تداخل و دیگر موارد مربوطه اقدام و در صورت بروز مشکل نسبت به دعاوی مطرح شده رسیدگی مینماید.

دفتر ارتباطات رادیویی اتحادیه بین المللی مخابرات دارای تشکیلات و کارشناسانی برای خود

می باشد و فعالیت های کلی و بررسی های فنی از طریق گروه های مطالعاتی ITU-R که کلیه اعضا میتوانند در آن شرکت داشته باشند انجام میگردد. مصوبات لازم الاجرا جهت هرگونه تغییر، تعدیل و اضافه شدن سرویس مورد نظریه جدول فرکانس و اثرات آن بر آئین نامه و مقررات رادیویی در کنفرانس های جهانی ارتباطات رادیویی (WRC) تهیه و قطعنامه های مورد نظر صادر میگردد.

کنفرانس جهانی ارتباطات رادیویی که معمولاً هر سه سال یکبار زیر نظر اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) تشکیل میگردد یکی از مهمترین کنفرانس های علمی جهانی بویژه در بخش مخابرات محسوب میگردد. این کنفرانس که در ارتباط با گروه های مطالعاتی ITU-R و دیگر گروه های تخصصی مربوطه در سطح جهان میباشد بعنوان يك کارگاه بزرگ جهانی جهت هماهنگی و طراحی مسالمت آمیز ارتباطات رادیویی، تخصیص منصفانه طیف فرکانس و در نهایت تصمیم گیری مناسب در بخش های مختلف ارتباطات رادیویی میباشد.

فعالیت های کنفرانس WRC در حول دو محور اصلی زیر استوار میباشد:

- بخش فنی

- بخش مقرراتی

در بخش فنی مسائل زیر مورد ارزیابی قرار می گیرد:

- سرویس های رادیویی ثابت زمینی

- سرویس های موبایل زمینی و ماهواره ای

- سرویس های ثابت ماهواره ای

- سرویس های علوم فضایی

- سرویس های پخش ماهواره ای

در هر يك از قسمت های فوق ضمن بررسی آخرین فن آوری های مربوطه اختصاص فرکانس به سرویس های فوق، بررسی اشتراك فرکانس با توجه به پارامترها و مشخصات انتشار امواج رادیویی و دیگر پارامترهای فنی از جمله تعیین محدوده های

مجاز جهت احتراز از تداخل فرکانس مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و مصوبات آن بصورت توصیه های قابل اجراء در سازمانهای مختلف مخابراتی خواهد بود. با توجه به اینکه فرکانس يك منبع محدود و پراهمیت میباشد لذا تخصیص فرکانس مناسب برای يك سرویس در صورت عدم بررسی های فنی لازم میتواند سرویسهای دیگر را که در همان باند فرکانس کار می‌نمایند دچار اختلال نماید.

در بخش مقرراتی نیز دستورالعمل های لازم جهت اجرای مصوبات، استفاده بهینه از باند فرکانس، چگونگی ثبت فرکانس و مدارهای ماهواره ای تهیه و تدوین میگردد. بر اساس آئین نامه ITU کنفرانس WRC میتواند فعالیتهای زیر را انجام و تصمیمات لازم اتخاذ نماید:

- تجدیدنظر و اصلاح مقررات رادیویی و تخصیص فرکانس و تهیه طرح مربوطه
- ارائه راهنمایی به هیئت مقررات رادیویی (RRB) و دفتر ارتباطات رادیویی (RB) و رسیدگی فعالیتهای آنها
- تعیین سوالات برای مطالعه توسط مجمع ارتباطات رادیویی (RA) و گروههای مطالعاتی مربوطه برای آمادگی در کنفرانسهای بعدی
- رسیدگی موارد پیشنهاد شده از طرف کنفرانس سران مختار
- دستور کار هر کنفرانس WRC ۶ تا ۷ سال پیش از برگزاری آن کنفرانس تهیه و دو سال قبل از آن توسط هیئت مشاوره ای ITU (Council) و با توافق اکثریت کشورهای عضو نهائی میگردد.

استانداردسازي مخابرات

AMNT-WTSA'04

